

**Συνεργασία του Επαγγελματία
Εκπαιδευτικού
με την Οικογένεια
και την Κοινότητα**

ΜΑΡΙΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

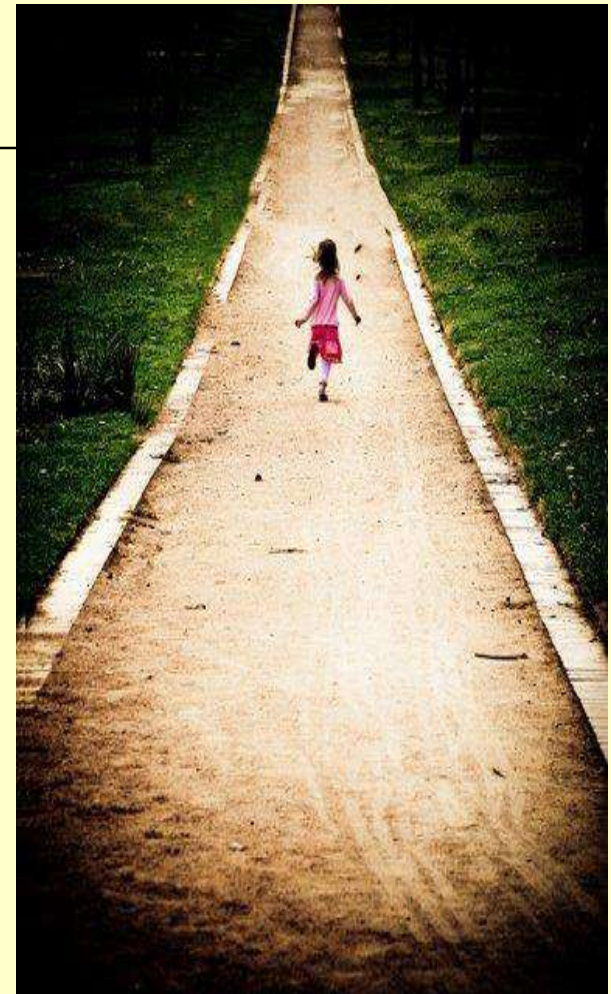
Καθηγήτρια Π.Τ.Ν.

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

marisak@uoi.gr

Εισαγωγικά Σχόλια

- Μέσα από τη σύγχρονη εμπειρική βιβλιογραφία τεκμηριώνεται η σημαντικότητα της συμμετοχής των γονέων στην εκπαίδευση των παιδιών τους και η σχέση της με:
 - τις θετικές αναπτυξιακές τους εκβάσεις,
 - τα υψηλά επίπεδα προαγωγής τους στο σχολείο
 - τη διατήρηση των θετικών εκβάσεων
 - τη μέγιστη κοινωνική τους ικανότητα και ανάπτυξη

Σήμερα, τα **Προγράμματα Εκπαίδευσης** όλο και περισσότερο απομακρύνονται από τα παραδοσιακά πρότυπα και εξελίσσονται

αντικατοπτρίζοντας τόσο τις δημογραφικές αλλαγές στην κοινωνία, όσο και τις φιλοσοφικές αλλαγές στο χώρο.

Στην εξέλιξη αυτή συνέβαλε και μια αναπτυσσόμενη αναγνώριση, ότι

η Οικογένεια ασκεί πρωτεύουσα επιρροή σε όλες τις πλευρές ανάπτυξης και εκπαίδευσης του παιδιού.

❖ Τα τελευταία χρόνια, Διεθνείς Οργανισμοί, Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και Πολιτικοί Φορείς, αρμόδιοι για την εκπαίδευση και την παραγωγή εκπαιδευτικής πολιτικής παρουσιάζουν αυξανόμενο ενδιαφέρον για ζητήματα συνεργασίας Σχολείου, Οικογένειας και Κοινωνίας

- Ενδεικτικά και επιγραμματικά αναφέρουμε σχετικά την
- UNESCO (διεθνής οργανισμός)
- την Ευρωπαϊκή Ένωση (πολιτικός φορέας) και
- το Πανεπιστήμιο του Harvard

- Η UNESCO δίνει έμφαση (Delors, 1996) στην ανάγκη για ουσιαστικότερη συνεργασία και σύμπραξη Σχολείου, Οικογένειας και Κοινότητας, με στόχο την ενίσχυση της τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης
-

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση εστιάζει το ενδιαφέρον της σ' αυτή τη συνεργασία με βασικό στόχο, μεταξύ άλλων, τη μείωση του ρυθμού της σχολικής διαρροής

- Το Πανεπιστήμιο του Harvard, εδώ και μια εικοσαετία, λειτουργεί το ερευνητικό πρόγραμμα “**Harvard Family Research Project**”, όπου συλλέγει, αναλύει και συνθέτει ερευνητικά δεδομένα, πληροφορίες και γνώσεις με στόχο την ανάπτυξη στρατηγικών που θα προωθήσουν την εκπαιδευτική και κοινωνική επιτυχία, αλλά και την ευημερία των παιδιών, των οικογενειών και των κοινοτήτων τους (Weiss, 2005)

- Σήμερα, αυτή η παγκόσμια αναγνώριση της θεωρητικής αρχής της γονεϊκής και οικογενειακής συμμετοχής στα προγράμματα αγωγής και εκπαίδευσης, δημιουργεί προκλήσεις για οικογενειοκεντρική προσέγγιση και συνιστά μοντέλο για μεταγενέστερες πολιτικές στα εκπαιδευτικά προγράμματα .

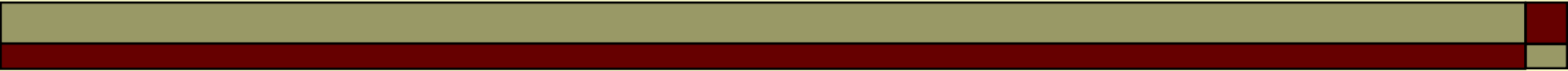
- Η έρευνα έχει τεκμηριώσει τη σημαντικότητα της συμμετοχής των γονέων στην εκπαίδευση των παιδιών τους από την προσχολική ηλικία και τη σχέση της με τις θετικές, αναπτυξιακές τους εκβάσεις, με τα υψηλά επίπεδα προαγωγής τους στο σχολείο, με τη διατήρηση των θετικών επιδράσεων, αλλά και με τη μέγιστη κοινωνική τους ικανότητα και ανάπτυξη.

-
- Όλα τα παραπάνω, προϋποθέτουν ουσιαστικές αλλαγές στις στρατηγικές της συνεργασίας οικογένειας και σχολείου, με αποτέλεσμα τα προγράμματα αγωγής και εκπαίδευσης να οδηγούνται προς νέα πρότυπα συνεργασίας και να προσφέρουν στους γονείς περισσότερες ευκαιρίες για συμμετοχή στην εκπαίδευση των παιδιών τους.

 - Ωστόσο, η μεγάλη ποικιλία ρόλων που αναλαμβάνουν οι γονείς, προκειμένου να υποστηρίξουν την αγωγή και εκπαίδευση των παιδιών τους, δείχνουν ότι, η συμμετοχή των γονέων δεν αποτελεί μια μονοδιάστατη έννοια, αλλά προϋποθέτει ένα αίσθημα ευθύνης για τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα, τα οποία μοιράζονται ανάμεσα σε γονείς και παιδαγωγούς/επαγγελματίες.

 - Αυτή η δημιουργική προσέγγιση θεωρείται απαραίτητη για την ύπαρξη αμφίδρομης επικοινωνίας, η οποία βασίζεται στον αμοιβαίο σεβασμό και την εμπιστοσύνη

-
- Σήμερα, όσο ποτέ άλλοτε, υπάρχει ανάγκη ενδυνάμωσης της επικοινωνίας και συνεργασίας της οικογένειας και του σχολείου, αφού και τα δύο πλαίσια αντιμετωπίζουν την πρόκληση της προετοιμασίας μιας νέας γενιάς ανθρώπων, για μια κοινωνία, όπου η μόρφωση είναι αναγκαία και η επικοινωνία μεταξύ των πλαισίων εκπαίδευσης και οικογένειας θα πρέπει να είναι ουσιαστική και να παρουσιάζει συνοχή.

□ Έρευνες καταδεικνύουν, ότι η έγκαιρη σχέση των παιδιών με τους γονείς, τους παιδαγωγούς και τους συνομηλίκους τους, συνδέεται με την ανάπτυξη ακαδημαϊκών δεξιοτήτων και κοινωνικοσυναισθηματικών δυνατοτήτων, που απεικονίζονται στην κοινωνική ικανότητα των παιδιών στο νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο.

□ Ωστόσο, είναι προφανές μέσα από τη σχετική εμπειρική βιβλιογραφία, ότι οι διαφορές του οικογενειακού περιβάλλοντος των παιδιών, παρέχουν και διαφορετικές ευκαιρίες στα παιδιά για κοινωνικές και ακαδημαϊκές δεξιότητες

-
- Ως παράγοντες που ενδεχομένως περιορίζουν τις ευκαιρίες των παιδιών για μάθηση, όπως προσδιορίστηκαν από την ερευνητική βιβλιογραφία, μπορεί να θεωρηθούν το οικογενειακό εισόδημα, το «μέγεθος της οικογένειας», η εκπαίδευση των γονέων, οι μορφωτικές συνήθειες των γονέων, η συμμετοχή των γονέων στην εκπαίδευση – δραστηριότητες στο σπίτι – και το συναισθηματικό κλίμα του οικογενειακού περιβάλλοντος, όπου τα παιδιά δραστηριοποιούνται και αναπτύσσουν σημαντικές δεξιότητες σχολικής προετοιμασίας.

□ Συνήθως, οι συνειδητοποιημένοι γονείς επιθυμούν να προωθηθεί από το νηπιαγωγείο ένας σχολικός ~~προσανατολισμός~~

□ Ωστόσο, υπάρχουν και γονείς που δεν ενδιαφέρονται ή δεν ενεργοποιούνται εύκολα και άλλοι που δύσκολα εκφράζουν το ενδιαφέρον τους για την παιδαγωγική εργασία του σχολείου

□ Όμως, όπως η σχετική εμπειρική βιβλιογραφία κατέδειξε, οι γονείς μέσα από διαδικασίες συνεργασίας με τους παιδαγωγούς, κατανοούν σαφέστερα, πως να ενισχύσουν την εκπαιδευτική εμπειρία των παιδιών τους, ενώ τα παιδιά λαμβάνουν ένα ισχυρό και συνεχές μήνυμα, ότι η εκπαίδευση είναι πολύτιμη και σημαντική

-
- Η απόφαση των γονέων να συμμετέχουν στην εκπαίδευση των παιδιών τους, συνδέεται με τις πεποιθήσεις τους για το ρόλο του γονέα, την ευκαιρία που τους δίνεται να ασκήσουν θετική επίδραση στην εκπαίδευση των παιδιών τους και τις αντιλήψεις τους, για το πόσο ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα ενδιαφέρεται για τη συμμετοχή τους

- ~~Ωστόσο, η μεγάλη ποικιλία ρόλων που αναλαμβάνουν οι γονείς, στην προσπάθειά τους να υποστηρίξουν την εκπαίδευση των παιδιών τους, κάνουν φανερό, ότι, η συμμετοχή των γονέων δεν αποτελεί μια μονοδιάστατη έννοια.~~
- Η Christenson κάνει σαφή διάκριση μεταξύ γονεϊκής εμπλοκής (συμμετοχής) στην εκπαίδευση και συνεργασίας οικογένειας – σχολείου

□ Συγκεκριμένα υποστηρίζει, ότι, η συνεργασία

□ οικογένειας – σχολείου, προϋποθέτει ένα αίσθημα ευθύνης για τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα που μοιράζονται ανάμεσα σε γονείς και εκπαιδευτικούς και αποτελεί ένα μέσο που αγιάζει το σκοπό, παρά έναν αυτοσκοπό

□ Οι διαφορετικοί τρόποι που συμμετέχουν οι γονείς στην εκπαίδευση των παιδιών τους έχουν ερευνηθεί κυρίως με γονείς παιδιών σχολικής ηλικίας και έχουν γίνει διάφορες ταξινομήσεις και προτάσεις.

- Σύγχρονη έρευνα (Sakellariou,2008), με στόχο την αποσαφήνιση των τύπων συμμετοχής που υιοθετούν τόσο οι γονείς, όσο και οι εκπαιδευτικοί στο σχολείο, μέσα από μια πολυμεθοδολογική προσέγγιση, ανέδειξε τα εξής:
- Γονείς και Παιδαγωγοί επικοινωνούν κυρίως μέσα από άτυπες μορφές επικοινωνίας και συνεργασίας (για παράδειγμα μετάδοση πληροφοριών – κυρίως τις ώρες άφιξης και αναχώρησης των παιδιών – συνδιοργάνωση γιορτών κ.ά.), ενώ δεν υπάρχει μεγάλη ενθάρρυνση από τους παιδαγωγούς για καλύτερη συνεργασία.

-
- Γενικά τα αποτελέσματα της έρευνας ανέδειξαν, ότι οι γονείς έχουν έναν «περιφερειακό» και συμβατικό ρόλο και ο σχεδιασμός της παιδαγωγικής διαδικασίας, παραμένει αποκλειστικά καθήκον του παιδαγωγού.

 - Συνοπτικά θα μπορούσαμε να ισχυρισθούμε, με βάση τα δεδομένα της έρευνας, ότι στην Ελλάδα υπάρχει απουσία μοντέλων επίσημης επικοινωνίας μεταξύ γονέων και παιδαγωγών, και σε καμιά περίπτωση δεν εφαρμόζονται τα μοντέλα – τυπολογίες γονεϊκής συμμετοχής που εφαρμόζονται αλλού.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

- Βασικές Αρχές της Συνεργασίας Οικογένειας και Σχολείου
- Μέσα από τη σύγχρονη εμπειρική βιβλιογραφία καταδεικνύεται, ότι, οι παιδαγωγοί μπορούν να υποστηρίξουν και να βελτιώσουν τη συνεργασία οικογένειας και σχολείου.
- Σύμφωνα με τον Comer, τα παιδιά για να μάθουν χρειάζονται συναισθηματική υποστήριξη και τέτοια υποστήριξη μπορεί να δημιουργηθεί από το περιβάλλον αποδοτικά, όταν η οικογένεια και οι παιδαγωγοί του σχολείου συνεργάζονται.

□ Επίσης, ο Rich, τονίζει τη βελτίωση της συμπεριφοράς

□ των παιδιών, αλλά και των σχέσεων γονέων και παιδαγωγών, που προκύπτουν ως αποτέλεσμα της γονεϊκής συμμετοχής στα σχολικά προγράμματα.

□ Κατά τον Vygotsky, το κοινωνικοπολιτιστικό υπόβαθρο, οι εμπειρίες και τα γεγονότα, επιδρούν τόσο στη μάθηση, όσο και στην ανάπτυξη.

□ Παρόμοια υποστηρίζεται ότι το κοινωνικοπολιτισμικό υπόβαθρο των παιδαγωγών και των οικογενειών, επηρεάζει τις μεταξύ τους σχέσεις και έχει αντίκτυπο, τόσο στη στάση των παιδαγωγών απέναντι στους γονείς, όσο και στη διαδικασία της γονεϊκής και οικογενειακής συμμετοχής

-
- Τα σχολεία για να επιτύχουν μια καλύτερη συνεργασία με τις οικογένειες, θα πρέπει οι παιδαγωγοί να αλλάξουν τους υπάρχοντες κανονισμούς και τις ισχύουσες πρακτικές.

 - Ένα πρώτο βήμα για τους παιδαγωγούς θα ήταν, η μετατόπιση του ενδιαφέροντος από τα λάθη που ενδεχομένως κάνουν οι γονείς, στο τι μπορεί να αλλάξει και να βελτιωθεί στο σχολείο.

-
- Κατά τους Raffaella, L. & Knoff, M. οι σημαντικότερες αρχές, για πιο αποτελεσματική συνεργασία οικογένειας και σχολείου, είναι οι εξής:

 - Η αποτελεσματική συνεργασία Οικογένειας και Σχολείου, θα πρέπει να βασίζεται κυρίως στην πρόληψη και όχι στην αντίδραση. Οι παιδαγωγοί κατά την παιδαγωγική διαδικασία θα πρέπει να απευθύνονται σε όλες τις οικογένειες και όχι μόνο στις οικογένειες των οποίων τα παιδιά αντιμετωπίζουν σχολικές δυσκολίες

-
- Η αποτελεσματική συνεργασία Οικογένειας και Σχολείου, θα πρέπει να κυριαρχείται από ευαισθησία και σεβασμό προς το πολιτισμικό υπόβαθρο των παιδιών και των οικογενειών τους.

Οι παιδαγωγοί, προκειμένου να βοηθήσουν παιδιά και οικογένειες θα πρέπει να επιδιώκουν να κατανοούν και να αξιολογούν τις ενδεχόμενες πολιτισμικές ασυνέχειες, όταν αυτές παρουσιάζονται ανάμεσα στην οικογένεια και το σχολείο

- Η αποτελεσματική συνεργασία Οικογένειας και Σχολείου, ~~θα πρέπει να αναγνωρίζει και να αποδίδει αξία στη σημαντική συνεισφορά των γονέων, ανεξάρτητα από το εκπαιδευτικό τους υπόβαθρο. Το μήνυμα ότι, τόσο οι γονείς, όσο και οι παιδαγωγοί, έχουν σπουδαίες γνώσεις και ικανότητες για να μεταδώσουν στα παιδιά, αποτελεί ένα μήνυμα που θα πρέπει να μεταδίδεται συνειδητά στο σχολείο.~~
- Η αποτελεσματική συνεργασία Οικογένειας και Σχολείου, που βασίζεται στον αμοιβαίο σεβασμό και την εμπιστοσύνη, προωθεί τη γονεϊκή ενδυνάμωση, μέσα από τη θετική, ουσιαστική, αμφίδρομη επικοινωνία, ανάμεσα στο σχολείο και στο σπίτι.

-
- Σύμφωνα με τη σύγχρονη βιβλιογραφία, επειδή οι μοντέρνες κοινωνίες παρουσιάζουν μια ποικιλομορφία κοινωνική, πολιτιστική και γλωσσική, είναι απαραίτητες, νέες, ευέλικτες μέθοδοι προσέγγισης και προώθησης της συνεργασίας Οικογένειας και Σχολείου.

 - Οι παιδαγωγοί που επιδιώκουν τη συνεργασία με τους γονείς, θα πρέπει να αναγνωρίσουν τους γονείς, ως τους πρώτους δασκάλους των παιδιών τους, ενώ οι ίδιοι θα πρέπει να είναι ευέλικτοι και καινοτόμοι, στην προσπάθειά τους να προσεγγίσουν μια διαφοροποιημένη κοινωνία.

□ Οι παρακάτω οργανωτικές αρχές, θα μπορούσαν να βοηθήσουν προς την κατεύθυνση της βελτίωσης της ~~συνεργασίας Οικογένειας και Σχολείου~~

- Συνεργασία Οικογένειας και Σχολείου στα πλαίσια μιας οικολογικής προοπτικής, προκειμένου οι παιδαγωγοί να εκτιμήσουν με ακρίβεια την ετοιμότητα και ικανότητα όλων των εμπλεκομένων στην παιδαγωγική διαδικασία, να προωθήσουν την προσπάθεια συνεργασίας Οικογένειας και Σχολείου.
- Ανάγκη κατανόησης των ιδιαίτερων αναγκών των γονέων (ατομικών και οικογενειακών, σχετικών με την εκπαίδευση των παιδιών τους), αλλά και των απόψεών τους για την εκπαίδευση και το σχολείο.

- **Ανάγκη** κατανόησης της έμφασης που δίνει το σχολείο στη συνεργασία Οικογένειας και Σχολείου, προκειμένου να κατανοηθεί το κίνητρο του σχολείου να βελτιώσει τα συνεργατικά προγράμματα Οικογένειας και Σχολείου.
- **Ανάγκη** για διαδικασία στρατηγικού σχεδιασμού στις συνεργατικές προσπάθειες Οικογένειας και Σχολείου, προσδιορίζοντας συγκεκριμένους στόχους συνεργασίας, αναλύοντας τους παράγοντες που διευκολύνουν ή παρεμποδίζουν την επίτευξη αυτών των στόχων, αναπτύσσοντας και υλοποιώντας τα απαραίτητα προγράμματα και δραστηριότητες, αξιολογώντας τη μακροπρόθεσμη και βραχυπρόθεσμη επιτυχία και επίδραση τους και θεσμοθετώντας, τόσο τη διαδικασία στρατηγικού σχεδιασμού, όσο και τις δραστηριότητες εφαρμογής του.

□ Σύγχρονα Συστημικά Μοντέλα για τη Συνεργασία Οικογένειας και Σχολείου

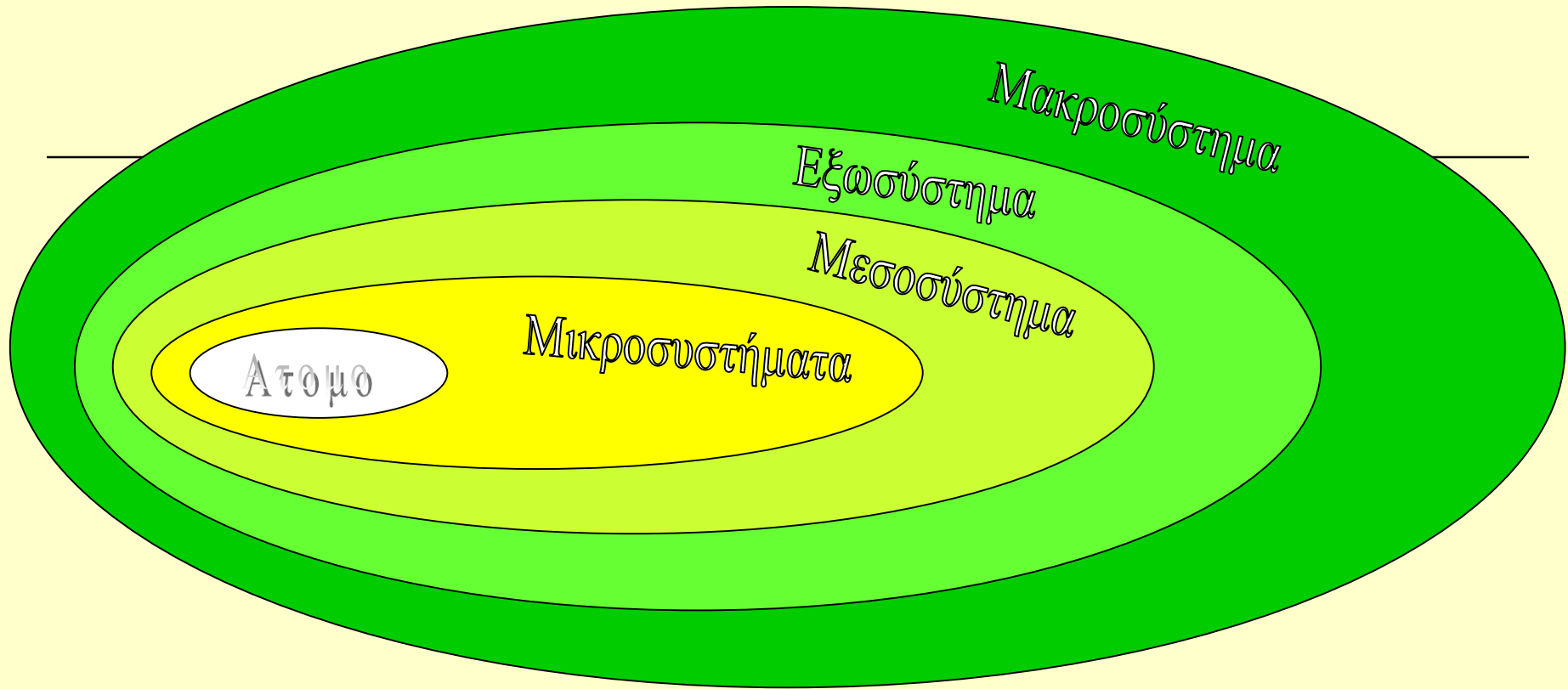
1. Το βιο-οικοσυστημικό μοντέλο του U. Bronfenbrenner

- Μια σύγχρονη θεωρία που στηρίζει τη συνεργασία οικογένειας, σχολείου και κοινότητας, είναι αυτή της οικολογικής προοπτικής του Bronfenbrenner (1979, 1989).
- Σύμφωνα με αυτήν, η ανθρώπινη ανάπτυξη είναι αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης των ατόμων, με το εναλλασσόμενο, δυναμικό περιβάλλον στο οποίο ζουν.
- Η ανθρώπινη ανάπτυξη θεωρείται από τον Bronfenbrenner ως «μια διαρκής αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο ένα άτομο αντιλαμβάνεται και διαχειρίζεται το περιβάλλον του».

- Μέσα από αυτή την προοπτική, τα περιβάλλοντα των ανθρώπων θεωρούνται, ως πολλαπλάσια συστήματα του άμεσου, (όπως είναι οι γονείς, οι παιδαγωγοί και οι συνομήλικοι), μέσα από το έμμεσο περιβάλλον, (όπως είναι ο πολιτισμός και η κοινωνία), και με κάθε περιβαλλοντικό επίπεδο να επηρεάζει το ένα, το άλλο με την πάροδο του χρόνου.

- Το οικοσυστημικό μοντέλο του Bronfenbrenner βασίζεται στη συστημική θεωρία και αποτελεί τη βάση για μελέτη και προγράμματα που ασχολούνται με τη συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας.

- Στη συνέχεια το μοντέλο μετονομάστηκε σε βιο-οικοσυστημικό, προκειμένου να αναγνωρισθεί η καθοριστική συμβολή των βιολογικών παραμέτρων στην ανάπτυξη.

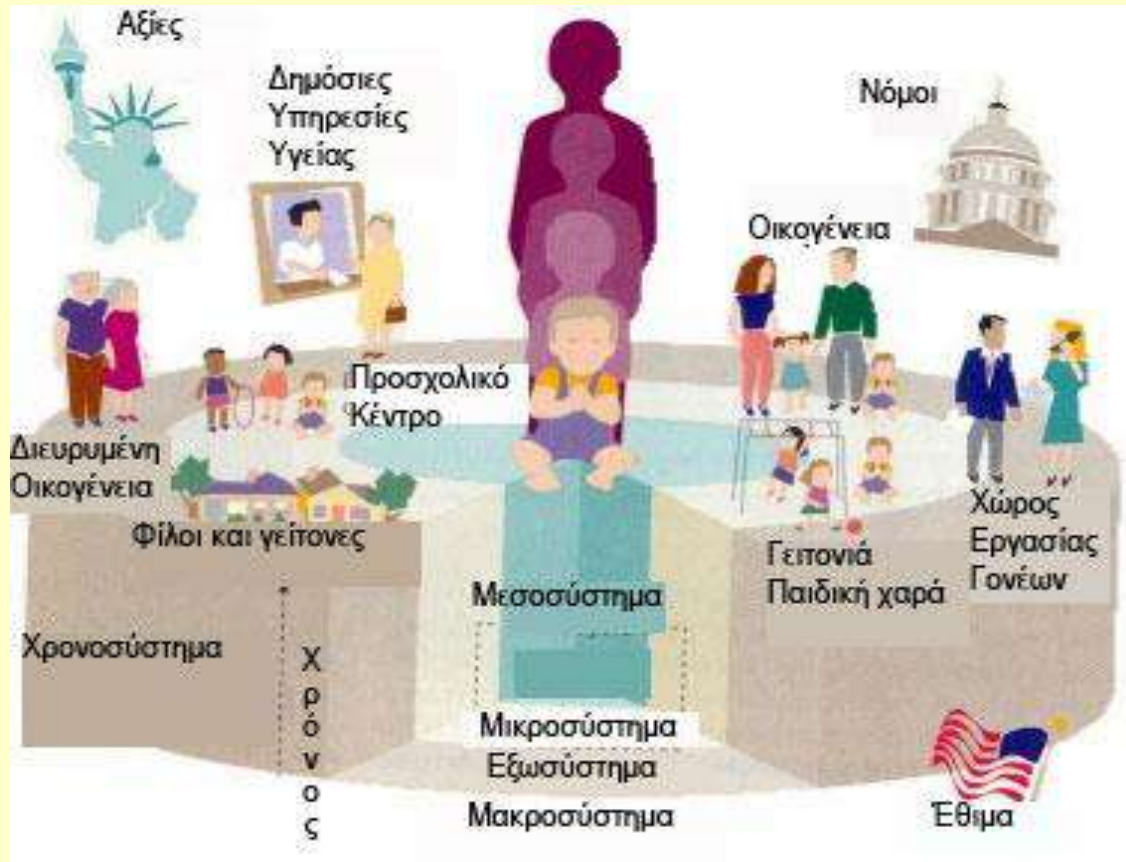
Η δομή του περιβάλλοντος σύμφωνα με το οικοσυστημικό μοντέλο

□ Τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα αυτής της οικολογικής προοπτικής είναι:

1. η εστίαση στη φαινομενολογική άποψη των αναπτυσσόμενων ατόμων, δηλαδή στη διευρυνόμενη ικανότητα των ατόμων να βιώνουν το περιβάλλον και τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται αυτή την αλληλεπίδραση και
2. η έννοια των μοριακών δραστηριοτήτων, δηλαδή των δραστηριοτήτων που αποτελούνται από τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των αναπτυσσόμενων ατόμων και των σημαντικών άλλων, όπως είναι οι γονείς, οι παιδαγωγοί και η κοινότητα, οι οποίοι υποκινούν και επηρεάζουν την ανάπτυξη τους.

-
- Η συνεργασία Οικογένειας και Σχολείου, μέσα από την οικολογική προοπτική, εξετάζεται μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο ολόκληρης της κοινότητας, τις δημογραφικές αναλύσεις μεταξύ των ομάδων της, τις θετικές και αρνητικές αλληλεπιδράσεις και τάσεις της και τις αλληλεξαρτήσεις όλων των παραπάνω παραγόντων, αλληλεξαρτήσεις στα πλαίσια και γύρω από το σχολείο, την οικογένεια και την κοινότητα, ώστε να επιλεγούν προς εφαρμογή δραστηριότητες που να έχουν υψηλές πιθανότητες επιτυχίας

Απεικόνιση της Θεωρίας των Οικολογικών Συστημάτων

- Ο Bronfenbrenner υποστηρίζει, ότι οι κυριότεροι παράγοντες του περιβάλλοντος που επηρεάζουν την ανάπτυξη των ατόμων, είναι εκείνοι που έχουν μεγαλύτερη σημασία στις κρίσιμες φάσεις της ζωής τους, δηλαδή οι γονείς, οι φίλοι, οι παιδαγωγοί, το σχολείο, η κοινωνία και ο πολιτισμός.
- Μέσα από αυτή την οικολογική προοπτική, ο ρόλος των ενηλίκων εστιάζεται στο να επηρεάσουν τον τρόπο που τα παιδιά αλληλεπιδρούν με το περιβάλλον τους.
- Καταληκτικά θα υποστηρίξαμε, ότι η οικολογική προοπτική του Bronfenbrenner, βοηθά τους παιδαγωγούς να αναλύσουν και να εκτιμήσουν με ακρίβεια εάν θα αναθεωρήσουν ή θα συνεχίσουν τις συνεργατικές προσπάθειες Οικογένειας, Σχολείου, Κοινότητας.

- . Όπως είναι προφανές, οι προσπάθειες αυτές θα πρέπει να είναι αμοιβαίες, σπάνια ιεραρχικές και να σχεδιάζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να έχουν υψηλές πιθανότητες επιτυχίας.
- Το βιο-οικοσυστημικό μοντέλο, εστιάζει το ενδιαφέρον στο περιβάλλον μέσα στο οποίο αναπτύσσεται και δραστηριοποιείται το παιδί και στην πολυπλοκότητα της αλληλεπίδρασης κατά την ανάπτυξή του (εξέλιξη των βιολογικών και γνωστικών δομών του).
- Αυτό το θεωρητικό μοντέλο του Bronfenbrenner, σχετικά με τις συστημικές αλληλεξαρτήσεις, που συγκροτούν το περιβάλλον του παιδιού, προσφέρει υποστήριξη στην οργάνωση διαδοχικών και παράλληλων διαδικασιών, που μπορούν να εξελιχθούν σε ένα επιτυχημένο πρόγραμμα συνεργασίας οικογένειας, σχολείου και κοινότητας.

2. Το μοντέλο των επικαλυπτόμενων σφαιρών επιρροής της J. Epstein

- Τα τελευταία χρόνια η θεωρία της Epstein των «επικαλυπτόμενων σφαιρών επιρροής», λαμβάνει υπόψη τρία σημαντικά πλαίσια: το σχολείο, την οικογένεια και την κοινότητα.
- Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή και τα τρία πλαίσια επηρεάζουν και επηρεάζονται.
- Για παράδειγμα το σχολείο μπορεί να φέρει και τις τρεις σφαίρες επιρροής σε συνεργασία, μέσα από υψηλής ποιότητας προγράμματα αλληλεπιδράσεων με την οικογένεια και την κοινότητα ή μπορεί να επιλέξει να κρατήσει αυτές τις σφαίρες επιρροής σε απόσταση.

Κοινωνία

Σχολείο

Παιδί

Οικογένεια

10/01/2019 Οι επικαλυπτόμενες σφαίρες επιρροής της J. Epstein 35

- Το μοντέλο της Epstein (1992-1996) περιγράφει δραστηριότητες συμμετοχής και συνεργασίας και συγχρόνως παρέχει ένα χρήσιμο πλαίσιο, για τις πρακτικές που συνδέουν την οικογένεια, το σχολείο και την κοινότητα.
- Αυτή η τυπολογία προσδιορίζει μέσα από έξι ευδιάκριτες κατηγορίες, την έννοια της συνεργασίας οικογένειας - σχολείου - κοινότητας. Αυτές είναι:
 - Βασικές υποχρεώσεις των γονέων (για παράδειγμα, οικοδόμηση θετικού οικογενειακού περιβάλλοντος, το οποίο ενθαρρύνει την ανάπτυξη και μάθηση των παιδιών και υποστηρίζει το σχολείο να κατανοήσει την οικογένεια).
 - Βασικές υποχρεώσεις του σχολείου (για παράδειγμα, καλή επικοινωνία με τους γονείς σε ότι αφορά τις προσδοκίες του προγράμματος, τις αξιολογήσεις και την πρόοδο των παιδιών).

- Συμμετοχή της οικογένειας στο σχολείο (για παράδειγμα, εθελοντική προσφορά στις τάξεις, για υποστήριξη των παιδιών και του σχολείου γενικότερα).
- Συμμετοχή της οικογένειας στις μαθησιακές και αναπτυξιακές δραστηριότητες στο σπίτι (για παράδειγμα, παρέχοντας υλικό και ιδέες στους γονείς για θετικότερη αλληλεπίδραση στο σπίτι, προκειμένου να βοηθήσουν τα παιδιά σε ακαδημαϊκές δραστηριότητες, όπως είναι η ανάγνωση).
- Συμμετοχή της οικογένειας στη λήψη αποφάσεων (για παράδειγμα, οι γονείς να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων που αφορούν το πρόγραμμα, τα συμβουλευτικά συμβούλια και γενικότερα την οργάνωση).
- Συνεργασία με την κοινότητα (για παράδειγμα, συνεργασία με κοινοτικές δραστηριότητες, κοινωνικούς φορείς και άλλα μέλη της κοινότητας, για την παροχή καλύτερων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και ενίσχυση των οικογενειακών πρακτικών).

-
- Αν και στο μοντέλο της Epstein αναγνωρίζεται ο ρόλος της κάθε σφαίρας επιρροής στην ενθάρρυνση ενός θετικού μαθησιακού περιβάλλοντος για τα παιδιά, ένα μεγάλο μέρος της ευθύνης για καλύτερη συνεργασία εναπόκειται στα εκπαιδευτικά ιδρύματα και στο προσωπικό τους.
 - Ο τρόπος με τον οποίο τα σχολεία φροντίζουν για τους μαθητές τους, υποστηρίζει η Epstein, αντανακλάται στους τρόπους με τους οποίους αντιμετωπίζουν και τις οικογένειες

- Μια από τις σημαντικότερες αρχές της θεωρίας είναι, ότι η μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ των σφαιρών επιρροής, θα οδηγήσει σε θετικές αναπτυξιακές διαδικασίες τα παιδιά, τους γονείς και τους παιδαγωγούς.
- Συγκεκριμένα, η θεωρία της Epstein προβλέπει, ότι τα παιδιά θα έχουν καλύτερη ακαδημαϊκή και κοινωνική προαγωγή, μέσα από τη βίωση της συνεργασίας του οικογενειακού και του σχολικού περιβάλλοντος.
- Οι γονείς, προβλέπεται να ωφεληθούν μέσα από τις διαδικασίες συνεργασίας με τον παιδαγωγό, κερδίζοντας μια σαφέστερη κατανόηση του μαθησιακού περιβάλλοντος του παιδιού τους και ενισχύοντας την εκπαιδευτική τους εμπειρία.
- Οι δε παιδαγωγοί, προβλέπεται να κερδίσουν μια καλύτερη κατανόηση της δυναμικής των οικογενειακών περιβαλλόντων, των πολιτισμών και των αναγκών τους.

- Έχοντας αυτή τη γνώση οι παιδαγωγοί, προβλέπεται να επιδιώξουν τη συνεργασία με τους γονείς, μέσα από νέους, πιο ευέλικτους τρόπους, δημιουργώντας ευκαιρίες για αυθεντικές και δυνατές επικοινωνιακές σχέσεις, που θα έχουν ως αποτέλεσμα την ενίσχυση της εκπαιδευτικής εμπειρίας των παιδιών και τη σφυρηλάτηση μιας ισχυρής σχέσης μεταξύ οικογένειας, σχολείου και κοινότητας.
- Στο μοντέλο της Epstein, το παιδί τοποθετείται στο κέντρο των σφαιρών επιρροής και αυτό σημαίνει, ότι είναι στην πράξη ο βασικός πρωταγωνιστής στη διαδικασία της μάθησης και ο κύριος συντελεστής, στην όποια επιτυχία ή αποτυχία έχει στο σχολείο ή στο κοινωνικό του περιβάλλον.
- Για το παιδί, οι πρακτικές του σχολείου και της οικογένειας, οι αλληλεπιδράσεις γονέων και παιδαγωγών και η αμοιβαία κατανόηση, αλλά και η αντίδραση του παιδιού σε αυτές τις σχέσεις, επηρεάζουν την ακαδημαϊκή του μάθηση και την κοινωνική του ανάπτυξη.

- Η μέγιστη επικάλυψη των σφαιρών επιρροής επιτυγχάνεται, όταν το σχολείο και η οικογένεια λειτουργούν ως πραγματικοί συνεργάτες, μέσα από την επικοινωνία γονέων και παιδαγωγών, σε προγράμματα πολλών, σημαντικών τύπων γονεϊκής εμπλοκής.
- Η έρευνα έχει καταδείξει, ότι, η μεγαλύτερη επικάλυψη σφαιρών οικογένειας και σχολείου, για τα περισσότερα παιδιά επιτυγχάνεται κατά τη διάρκεια της προσχολικής και πρώτης σχολικής εκπαίδευσης.
- Όταν οι γονείς διατηρούν ή αυξάνουν το ενδιαφέρον και την εμπλοκή τους στη μόρφωση των παιδιών τους, δημιουργούν μεγαλύτερη επικάλυψη των οικογενειακών και σχολικών σφαιρών, όπως ακριβώς και οι παιδαγωγοί, όταν κάνουν τους γονείς μέρος της καθημερινής διδακτικής τους πρακτικής.

-
- Γονείς, παιδιά και παιδαγωγοί, ωφελούνται περισσότερο, μέσα από πρακτικές που αυξάνουν την επικάλυψη στις σχολικές και οικογενειακές σφαίρες επιρροής, κατά τη διάρκεια όλης της αναπτυξιακής πορείας του παιδιού
 - Το μοντέλο της Epstein, αντανακλά το γεγονός, ότι ανεξάρτητα από τη χρονική στιγμή, το σχολείο και την οικογένεια, η γονεϊκή εμπλοκή είναι μια μεταβλητή, η οποία μπορεί να ενισχυθεί ή να μειωθεί, από τις πρακτικές των παιδαγωγών, των γονέων και των παιδιών.

3. Το μοντέλο των σχέσεων Οικογένειας – Σχολείου των Ryan & Adams

- Το μοντέλο των σχέσεων Οικογένειας –Σχολείου των Ryan & Adams, προέκυψε και υποστηρίζεται μέσα από τεκμηριωμένες ερευνητικές αποδείξεις, για τις επιδράσεις που μπορεί να έχει η συνεργασία Οικογένειας και Σχολείου στην προαγωγή των μαθητών και στην καλύτερη κοινωνική τους προσαρμογή.
- Το ενδιαφέρον στο μοντέλο αυτό εστιάζεται στο παιδί και το άμεσο οικογενειακό του περιβάλλον, τις διαπροσωπικές του σχέσεις και την επίδρασή τους στην προαγωγή του, τόσο στα πλαίσια του σχολείου, όσο και στα πλαίσια του κοινωνικού χώρου όπου δραστηριοποιείται.

- Στο μοντέλο των Ryan & Adams κυριαρχούν τρία βασικά σημεία αναφοράς.
-

- Πρώτον, ότι το σύνολο των ατομικών χαρακτηριστικών των μελών της οικογένειας και οι διεργασίες που λαμβάνουν χώρα στο περιβάλλον της, λειτουργούν αμφίδρομα σε σχέση με το παιδί και την ανάπτυξή του (κάθε παράμετρος /μεταβλητή, επηρεάζεται και επηρεάζει όλες τις άλλες),
- δεύτερον, η επισήμανση της «εγγύτητας επηρεασμού» που έχουν αυτοί οι παράμετροι, με τη συμπεριφορά και τα ακαδημαϊκά αποτελέσματα του παιδιού στο σχολείο και
- τρίτον, η υποστήριξη του μοντέλου, ότι οι επιπτώσεις που αναμένονται από την αλληλεπίδραση των διαφορετικών παραμέτρων είναι εντονότερες, όταν τα χαρακτηριστικά ή και οι διεργασίες τους, ανήκουν σε επίπεδα τα οποία βρίσκονται εγγύτερα μεταξύ τους.

- Συγκεκριμένα στα πλαίσια μιας συνοπτικής περιγραφής του μοντέλου των Ryan & Adams, διακρίνουμε τέσσερις γενικές κατηγορίες:
-
- Στην πρώτη κατηγορία περιλαμβάνονται δύο επίπεδα, το επίπεδο 0, το οποίο αναφέρεται σε μεταβλητές που σχετίζονται με τις επιδόσεις και τη συμπεριφορά του παιδιού στο σχολείο και το επίπεδο 1, το οποίο αναφέρεται σε μεταβλητές που περιγράφουν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της προσωπικότητας του παιδιού
 - Στη δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνονται δύο επίπεδα, τα οποία επικεντρώνονται κυρίως στις αλληλεπιδράσεις του παιδιού με τους γονείς του (επίπεδο 2 και 3). Στο επίπεδο 2, εμπεριέχονται όλες οι μεταβλητές που περιγράφουν την εμπλοκή των γονέων με τις σχολικές δράσεις του παιδιού και στο επίπεδο 3, οι μεταβλητές που καθορίζουν το πλήθος, αλλά και το βαθμό αλληλεπιδράσεων γονέων – παιδιού, σε όλες τις καταστάσεις, εκτός αυτών που επικεντρώνονται στο σχολείο.

- Στην τρίτη κατηγορία περιλαμβάνονται δύο επίπεδα (4 και 5), τα οποία αναφέρονται στις γενικότερες αλληλεπιδράσεις στο περιβάλλον της οικογένειας και στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της προσωπικότητας των γονέων. Στο επίπεδο 4, αναφέρεται η ποιότητα των σχέσεων του ευρύτερου οικογενειακού περιβάλλοντος και στο επίπεδο 5, εμπεριέχονται παράμετροι που περιγράφουν χαρακτηριστικά της προσωπικότητας και των αντιλήψεων / προσδοκιών / των γονέων χωριστά (επίπεδο 5).
- Στην τέταρτη κατηγορία, περιλαμβάνεται το εξωτερικό περιβάλλον, στο οποίο δραστηριοποιείται η οικογένεια στο σύνολό της. Δηλαδή, πρόκειται για το επίπεδο 6 που αναφέρεται σε μεταβλητές και παραμέτρους που προσδιορίζουν στοιχεία του κοινωνικο-οικονομικού-πολιτισμικού περιβάλλοντος της οικογένειας.

-
- Ο τελικός στόχος του μοντέλου των Ryan & Adams έχει να κάνει με την αναζήτηση των μηχανισμών με τους οποίους, αυτό το πολύπλοκο σύστημα παραμέτρων, επηρεάζει τις επιδόσεις και την προαγωγή των παιδιών στο σχολείο και την κοινωνία.

- Τα παραπάνω σύγχρονα μοντέλα προωθούν την ιδέα της συνεργασίας οικογένειας, σχολείου και κοινωνίας, μέσα από μια ολιστική παιδαγωγική, που δίνει τη δυνατότητα για πολιτιστική και κοινωνικοποιητική μάθηση και εξασφαλίζει στα παιδιά τη μελλοντική συνύπαρξη με συνανθρώπους τους, στο πλαίσιο μιας κοινωνικής και οικολογικής προοπτικής.

- Τα παραπάνω, προϋποθέτουν ουσιαστικές αλλαγές προς την κατεύθυνση της συνεργασίας οικογένειας - σχολείου και έχουν ως αποτέλεσμα, τα προγράμματα αγωγής και εκπαίδευσης να οδηγούνται προς νέα πρότυπα συνεργασίας και να προσφέρουν στους γονείς την ευκαιρία να συμμετέχουν στην εκπαίδευση των παιδιών τους

□ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ (ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ)

- Αν και έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια αρκετές μελέτες για το θέμα της συμμετοχής των γονέων στα σχολικά προγράμματα, ωστόσο πολλές είναι οι αναπάντητες ερωτήσεις, εξαιτίας των μεθοδολογικών αδυναμιών που επηρεάζουν πολλές από αυτές τις μελέτες.
- Κάνοντας μια ανασκόπηση σε 200 ερευνητικές μελέτες για τη συμμετοχή των γονέων, οι Baker & Soden προσδιόρισαν στην πλειοψηφία τους μεθοδολογικούς περιορισμούς.

-
- Σύμφωνα με τις αναφερόμενες μελέτες, όταν οι γονείς συμμετέχουν στην παιδαγωγική διαδικασία, προκύπτουν οι παρακάτω ακαδημαϊκές και κοινωνικές συνέπειες για τα παιδιά.

 - Τα παιδιά των οποίων οι γονείς παρουσιάζουν υψηλά επίπεδα συμμετοχής στο σχολείο, καταδεικνύουν μεγαλύτερα επίπεδα κοινωνικής ικανότητας, υψηλότερα επίπεδα προσαρμοστικής συμπεριφοράς, πρώιμες βασικές σχολικές δεξιότητες, μεγαλύτερη ακαδημαϊκή επίδοση στα μαθηματικά και την ανάγνωση, και υψηλότερα ποσοστά σχολικής ολοκλήρωσης

- Οι Elliot & Hewison υποστήριξαν μέσα από τα ερευνητικά τους δεδομένα, ότι ο συνδυασμός των μορφωτικών συνηθειών των γονέων, με τα μορφωτικά υλικά βασικής εκπαίδευσης που παρέχουν στα παιδιά τους στο σπίτι, συμβάλλουν στην ανάπτυξη της σχολικής τους ετοιμότητας, ενώ οι Reese & Callimore διατύπωσαν την άποψη, ότι μέσα από την ακαδημαϊκή αλληλεπίδραση στο σπίτι με τους γονείς, τα παιδιά ανέπτυξαν νωρίτερα γλωσσικές δεξιότητες, από τα παιδιά που δεν είχαν αντίστοιχες ευκαιρίες.
- Σύγχρονη έρευνα των Farver et al., κατέδειξε ότι η συμμετοχή των γονέων και η ενθάρρυνση των παιδιών για μορφωτικές δραστηριότητες συνδέονται με τις δεξιότητες της σχολικής ετοιμότητας των παιδιών.

- Η έρευνα των Grolnikck & Slowiaczek, ανέδειξε τη συμμετοχή των γονέων στις ακαδημαϊκές δραστηριότητες των παιδιών τους στα προσχολικά προγράμματα, ως πολυδιάστατη δομή. Δηλαδή, μέσα από την αλληλεπίδραση των γονέων στις δραστηριότητες εκμάθησης στο σπίτι, αλλά και με τη συμμετοχή τους στο σχολείο, με δική τους πρωτοβουλία.

- Σύγχρονες έρευνες, υποστηρίζουν το διαφορετικό ρόλο της μητέρας από αυτόν του πατέρα, στην κοινωνικοποίηση των παιδιών, ενώ η έρευνα των Roopnarine et.al. προς την ίδια κατεύθυνση, κατέδειξε, ότι οι μητέρες θέτουν την ακαδημαϊκή αλληλεπίδραση με τα παιδιά τους, σε υψηλότερο επίπεδο, από ότι οι πατέρες, καθώς επίσης έχουν υψηλότερα επίπεδα συμμετοχής στο σχολείο, από ότι οι πατέρες.

- **Ανάμεσα στις διάφορες μορφές συμμετοχής των γονέων, μπορεί να ξεχωρίσει κανείς, ότι οι επισκέψεις των παιδαγωγών στο σπίτι των παιδιών, είναι πιο αποτελεσματικές από τις ομαδικές συζητήσεις. Στην έρευνα του Mc Carthy μόνο τα παιδιά της πειραματικής ομάδας είχαν καλύτερες λεκτικές ικανότητες, των οποίων οι μητέρες εκπαιδεύονταν κατά τη διάρκεια επισκέψεων στο σπίτι, όχι όμως και τα παιδιά των οποίων οι μητέρες συμμετείχαν απλά σε ομάδες συζητήσεων.**

- **Ο Filigni, μεταξύ των παραγόντων που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των νοητικών και κοινωνικών ικανοτήτων των παιδιών στη σχολική ηλικία, προσδιόρισε την εκπαιδευτική κατάρτιση των γονέων και τις πρακτικές ακαδημαϊκής κοινωνικοποίησης. Επίσης ο Lopez υποστήριξε τις πρακτικές ακαδημαϊκής κοινωνικοποίησης στο σπίτι, μέσα από κοινές δραστηριότητες γονέα-παιδιού.**

-
- Οι Kirk & Schaefer έθεταν το βάρος, στα προγράμματα προαγωγής και στην υποστήριξη των παιδιών στο σπίτι. Στην προσπάθειά τους να εξηγήσουν τους λόγους για τις περιορισμένες μακροπρόθεσμες επιτυχίες, διαπίστωσαν, ότι σε περίπτωση υποστήριξης μόνο του παιδιού, η συμπεριφορά της μητέρας ήταν αδιάφορη ή απορριπτική.

 - Διαπιστώθηκε λοιπόν, ότι η μητέρα έπρεπε να προσεχθεί περισσότερο και η σχέση μητέρας – παιδιού να αποτελεί σημείο αναφοράς. Εξάλλου, αξιοσημείωτη είναι η διαπίστωση μέσα από την έρευνα, ότι η ψυχολογία και οι πεποιθήσεις της μητέρας, συμβάλλουν στην ανάπτυξη της συναισθηματικής ποιότητας του οικογενειακού περιβάλλοντος και της πρώιμης ανάπτυξης των παιδιών.

-
- Σε ότι αφορά το πρόβλημα των μακροπρόθεσμων επιδράσεων των προγραμμάτων, με τη συμμετοχή των γονέων, με βάση τα συνολικά αποτελέσματα των ερευνών, παλαιότερων και σύγχρονων, προκύπτει, ότι για τα παιδιά οι αλλαγές των διαδικασιών αλληλεπίδρασης στην οικογένεια, λειτούργησαν θετικά.

 - Τίθεται ωστόσο το ερώτημα, εάν τα προγράμματα οικογενειακής παρέμβασης εξετάζονται στις μακροπρόθεσμες επιδράσεις τους, σε σχέση με τα παραδοσιακά εκπαιδευτικά προγράμματα, στα οποία, οι διαφορές των επιδράσεων που εμφανίζονται στις έρευνες, με τις ομάδες ελέγχου, εξαφανίζονται κατά τη διάρκεια των πρώτων σχολικών χρόνων.

-
- «Σε σύγκριση με τα προγράμματα προαγωγής, οι πειραματικές ομάδες έρευνας στα οικογενειοκεντρικά προγράμματα προαγωγής, εμφανίζουν όχι μόνο θετικά αποτελέσματα κατά την έναρξη, αλλά συνεχίζουν να διατηρούνται, τουλάχιστον μέχρι τρία και τέσσερα χρόνια από τη λήξη του προγράμματος»

-
- Ένα θέμα το οποίο εμφανίζεται σπάνια στις αξιολογήσεις των ερευνών, είναι οι απόψεις και οι προσδοκίες των γονέων, σχετικά με την ακαδημαϊκή και κοινωνική συμπεριφορά του παιδιού, παράλληλα με τα τεστ νοημοσύνης και απόδοσης.
 - Οι Hoover-Dempsey & Sandler επισημαίνουν, ότι η δημιουργία του γονεϊκού ρόλου έχει αντίκτυπο στις πεποιθήσεις των γονέων, σχετικά με τις προσδοκίες και τη μόρφωση των παιδιών τους.

- Σε ερευνητικό επίπεδο, η σημασία των διαφορετικών μορφών διαπαιδαγώγησης των ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων γονέων – παιδιών στο σπίτι και η συνεργασία γονέων-σχολείου σε σχέση με την πρώιμη νοητική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, έχει δημιουργήσει ένα αυξημένο ενδιαφέρον.
- Επίσης, με δεδομένο ότι η αξιολόγηση των αναγκών της οικογένειας, αποτελεί ένα πρώτο βήμα για μια στερεή σχέση συνεργασίας με τους γονείς και έναν κατάλληλο σχεδιασμό, το ερευνητικό ενδιαφέρον προσανατολίζεται σε θέματα ενημέρωσης της οικογένειας σε προβλήματα που σχετίζονται με τη γονεϊκότητα, αξιολογήσεις που αφορούν προβλήματα των παιδιών και μεθόδων υποστήριξης της μάθησης και της ανάπτυξης.
- Σύμφωνα με τους Coleman & Willinga οι παιδαγωγοί θα πρέπει να ερευνήσουν και να κατανοήσουν τις πιέσεις που αντιμετωπίζουν οι γονείς σήμερα και να αναπτύξουν μια μεγαλύτερη ευαισθησία σε θέματα συνεργασίας και ένα ενσυναίσθημα για τις οικογένειες

Γονεϊκοί ρόλοι σύμφωνα με τον Gordon (1979, Henry 1996).

- *Μαθητές (learners) νέων ικανοτήτων και γνώσεων*
 - *Παιδαγωγούς (teachers) των παιδιών τους*
 - *Εθελοντές τάξης (classroom volunteers)*
 - *Παραεπαγγελματίες (paraprofessionals / βοηθοί των εκπαιδευτικών)*
 - *Ακροατήριο (audience)*
 - *Λαμβάνουν αποφάσεις (decision makers)*
-
- **Σύμφωνα με τον Gordon(1979) μόνο όταν οι γονείς αναλάβουν καθέναν από τους παραπάνω ρόλους θα προκύψουν δυνατότητες επιτυχίας στη συνεργασία γονέων και παιδαγωγών.**

-
- Η έρευνα έχει τεκμηριώσει πλέον τη σημαντικότητα της συμμετοχής των γονέων στην εκπαίδευση των παιδιών τους και τη σχέση της με τις θετικές αναπτυξιακές εκβάσεις των παιδιών, με τα υψηλά επίπεδα προαγωγής στο σχολείο, με τη διατήρηση των θετικών επιδράσεων και τη μέγιστη κοινωνική ικανότητα των παιδιών.

 - Ωστόσο, παρά τις έρευνες που έχουν γίνει για τη συμμετοχή των γονέων, πολλά είναι τα αναπάντητα ερωτήματα, εξαιτίας των μεθοδολογικών αδυναμιών που επηρεάζουν πολλές έρευνες.

Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ- ΣΧΟΛΕΙΟΥ- ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

- Η επικοινωνία είναι ο μεγαλύτερος παράγοντας που εδραιώνει το είδος των σχέσεων των ανθρώπων
- Σε σχέση με τη συνεργασία οικογένειας-παιδαγωγού και οικογένειας-σχολείου-κοινωνίας η επικοινωνία αποτελεί καθοριστικό παράγοντα

□ **Η ενδυνάμωση αυτών των σχέσεων** γίνεται αισθητή μέσα από διαδικασίες επικοινωνίας, που υπηρετούν τη συνεχή ανανέωση και τον εμπλουτισμό αυτής της σχέσης όπως:

- **Η εμπιστοσύνη**, ως βάση για μια στερεή σχέση
- **Η ευελιξία των ρόλων**, ως βάση για τη βιωσιμότητα των σχέσεων.
- **Η ανταλλαγή βοήθειας**, ως σημείο αναφοράς για μια υγιή σχέση
- **Η ανταποκρινόμενη ακρόαση**, ως εφοδιαστική διαδικασία για την ανάπτυξη μιας επικοινωνιακής σχέσης. Αφορά τη συνολική αλληλεπίδραση (λεκτική ή μη).

- **Η εξατομίκευση**, ως τρόπος για την ανάπτυξη ταυτοτήτων μέσω της επικοινωνίας

- **Τα δυνατά σημεία (προσόντα) της ομάδας**, ως σημείο αναφοράς των επικοινωνιακών σχέσεων (μέσα από την αμοιβαιότητα του διαλόγου και τη συνεργασία για κοινούς στόχους, τα προσόντα αυτά βελτιώνονται και δυναμώνουν)
- **Η βοήθεια και η επίλυση προβλημάτων** συμβάλλουν στην προσπάθεια για καλύτερη επικοινωνία. (Πρόκειται για τις πρακτικές, το διάλογο και τη θετική ενέργεια που αναδεικνύονται όταν βρίσκουμε λύσεις, αλλά και τις νέες δυνατότητες στις προκλήσεις που προκύπτουν από τη συνεργασία)

Προϋποθέσεις για ένα καλύτερο πλαίσιο επικοινωνίας και συνεργασίας

- ❑ Οι προϋποθέσεις για ένα καλύτερο πλαίσιο επικοινωνίας και συνεργασίας διαμορφώνονται μέσα από τα προσωπικά πιστεύω των συμμετεχόντων για την ίδια τη διαδικασία της επικοινωνίας

- ❑ Ο **Swick** υποστηρίζει ότι :

Παιδαγωγοί και γονείς θα πρέπει να εξετάσουν τα πιστεύω τους, με βάση τρία σημεία αναφοράς - κλειδιά:

- **Εαυτός**
- **Εαυτός και Άλλος**
- **Διαδικασία της Επικοινωνίας**

Ο Gelder προτείνει συγκεκριμένες στρατηγικές, για καλύτερες επικοινωνιακές σχέσεις Οικογένειας-Νηπιαγωγείου, όπως:

- **Προώθηση** της σχέσης Οικογένειας και Νηπιαγωγείου
- **Υποστήριξη** των γονέων ώστε να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με την ανάπτυξη των παιδιών και τρόπους ενδυνάμωσης της σχέσης τους με αυτά
- **Δέσμευση** των γονέων για ανάληψη δραστικών ρόλων που αφορούν την ανάπτυξη και πρόοδο των παιδιών
- **Καθοδήγηση** των γονέων για την ενδυνάμωση και τον εμπλουτισμό του ρόλου τους, ως παιδαγωγοί
- **Δημιουργία** ισχυρής συνεργασίας μεταξύ γονέων και παιδαγωγών

Ο Swick προτείνει συμπεριφορές - διαδικασίες που υποστηρίζουν την επικοινωνία, όπως :

➤ **Αμοιβαία καθοδήγηση**

- **Υποστήριξη** για τους στόχους και τις προσπάθειες του ενός για τον άλλο
- **Συνεργασία** του ενός, με τον άλλο. (Είναι ο πιο ορατός και δυνατός τρόπος ενδυνάμωσης της επικοινωνίας)
- **Προσφορά τροφодότησης.** Προσφέρει σε γονείς και παιδαγωγούς τρεις σημαντικές διαδικασίες:
 - πληροφορίες για την ένταση των προσπαθειών τους
 - εκτίμηση της αποστολής του ενός και του άλλου, στα πλαίσια της συνεργασίας και
 - προκλήσεις για περαιτέρω ανάπτυξη και μάθηση μέσα από τους ρόλους τους

- **Οι διαδικασίες επικοινωνίας αφορούν τις καθημερινές σχέσεις γονέων, παιδιών και παιδαγωγών και προσφέρουν:**
-

- **Στα παιδιά,** θετική συμπεριφορά, καλή διάθεση για το σχολείο και βελτιωμένη προσοχή
- **Στους γονείς,** αυξημένη αυτοπεποίθηση, παράλληλα με τη θετική διάθεση για τον εαυτό τους
- **Στους παιδαγωγούς,** εκτός των άλλων προσφέρει καλύτερη κατανόηση του κάθε παιδιού ατομικά, για το τι γνωρίζει, πως σκέφτεται και τι μπορεί να κάνει

Η εκτίμηση των αναγκών της Οικογένειας, ως παράγοντας ενδυνάμωσης του πλαισίου επικοινωνίας και συνεργασίας

- Τα αποτελεσματικά και υψηλής ποιότητας Προγράμματα Εκπαίδευσης ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες των γονέων
- Περιλαμβάνουν ένα συνδυασμό των χαρακτηριστικών των γονέων και των πηγών του προγράμματος
- Προϋπόθεση η ειδική εκπαίδευση και επιμόρφωση των παιδαγωγών, ώστε να ανταποκριθούν στο διπλό τους ρόλο, ως εκπαιδευτές παιδιών και γονέων

Ο πρωταρχικός στόχος για την εκτίμηση των αναγκών της Οικογένειας είναι να αξιολογήσει άμεσα ή έμμεσα:

- τα προβλήματα που σχετίζονται με τη γονεϊκότητα
- τις αξιολογήσεις που αφορούν προβλήματα των παιδιών
- την εξασφάλιση της ικανότητας μεθόδων γνώσης και υποστήριξης της μάθησης και εξέλιξης των παιδιών
- το ενδιαφέρον της για θέματα πληροφόρησης

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΙΟΥ: ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- 1. Διδακτικές Προτάσεις για τη βελτίωση της Συνεργασίας Οικογένειας και Σχολείου
- Σύμφωνα με τα εμπειρικά δεδομένα σύγχρονων ερευνών, θεωρούμε, ότι ένα ενδυναμωμένο υπόδειγμα συνεργασίας οικογένειας και σχολείου θα πρέπει να επικεντρώνεται στα εξής σημεία αναφοράς:

-
- Προσδιορισμός των δυνατών σημείων της οικογένειας και του παιδιού, ως το ζητούμενο της γονεϊκής συμμετοχής. Γνωρίζουμε, ότι αυτή η προοπτική απαιτεί να προχωρήσουμε πέρα από τους τοίχους της αίθουσας του σχολείου και να επεκτείνουμε τους υπάρχοντες ορισμούς για τα σχολικά προγράμματα και τη μάθηση.

 - Ένας καλός τρόπος να προσδιορίσουμε αυτά τα δυνατά σημεία, είναι ο παιδαγωγός να γίνει εθνογράφος της τάξης του σχολείου, που κρατάει σημειώσεις και συλλέγει πληροφορίες για τον πολιτισμό, το ιστορικό και τους τρόπους μάθησης των παιδιών και των οικογενειών τους.

-
- Όλες οι οικογένειες έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής στην παιδαγωγική εργασία, μέσα από πολλαπλές προοπτικές και υποδείγματα οικογενειακής εμπλοκής. Με την έννοια αυτή, θα πρέπει να συμπεριλάβουμε γονείς και οικογένειες από διαφορετικούς πολιτισμούς και να αναπτύξουμε προγράμματα πρόσκλησης και υποστήριξης, ώστε να αισθανθούν ευπρόσδεκτοι.

 - Αναγνώριση της αξίας των πολλαπλών σημείων συνάντησης και σχεδιασμού, για τη συνεργασία οικογένειας και σχολείου. Κατανόηση, του τι απολαμβάνουν οι οικογένειες σε σχέση με τη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία και ένταξη στο σχεδιασμό της παιδαγωγικής εργασίας. Μέσα από αυτή την επισήμανση γίνεται κατανοητό, ότι δεν υπάρχει μόνο ένα υπόδειγμα γονεϊκής εμπλοκής, ένα σημείο συνάντησης ή ένας τρόπος σχεδιασμού για κάθε παιδαγωγό ή και για κάθε οικογένεια.

-
- Δια βίου μαθησιακή προσέγγιση, στην οποία ο δάσκαλος μαθαίνει μαζί με τα παιδιά και τις οικογένειες. Σημείο αναφοράς για την παιδαγωγική διαδικασία, τα ενδιαφέροντα, το κοινωνικοπολιτιστικό ιστορικό και ο τρόπος που μαθαίνουν τα παιδιά.

 - Επιλογή θεματικών ενοτήτων που αναδεικνύουν το σεβασμό των παιδαγωγών, στις γνώσεις που καταθέτουν οι γονείς. Αφήνουμε τους γονείς να μας δουν στο ρόλο του να μαθαίνουμε από αυτούς, δίνοντας αξία στο ιστορικό και τα ενδιαφέροντά τους, μέσα από την ανάπτυξη προγραμμάτων και θεματικών ενοτήτων στην αίθουσα του σχολείου, που χαρακτηρίζονται από διαφορετικότητα.

- Δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μέσα από συνεργατικά προγράμματα και μέσα από την αναγνώριση των πολλαπλών ορισμών και υποδειγμάτων της γονεϊκής εμπλοκής. Οι παιδαγωγοί, θα πρέπει να είναι δεκτικοί στην πολυπλοκότητα των ιδεών και των συνεισφορών των γονέων και της οικογένειας.
- Η αυθεντική συνεργασία, χρειάζεται να δίνει αξία σε κάθε συμμετοχο και να περιλαμβάνει «μια ανταλλαγή αξιών, μεταξύ των συμμετεχόντων». Υπάρχει ανάγκη για σεβασμό και εκτίμηση της πολυπλοκότητας των προοπτικών.
- Εξάλλου, οι καλύτερες συνεργασίες δομήθηκαν, μέσα από συνομιλία και συνεργασία, μέσα από προβληματισμό για τους υπάρχοντες ορισμούς και τα υποδείγματα γονεϊκής συμμετοχής, που οδηγούν στο διάλογο και στη λύση των προβλημάτων από κοινού, μέσα από μια αληθινά δημοκρατική διαδικασία

- **Γλωσσική και πολιτιστική εκτίμηση, αναγνώριση και βαθιά υπευθυνότητα. Να δώσουμε αξία στο γλωσσικό και πολιτιστικό ιστορικό του παιδιού και της οικογένειας, ως πηγή μάθησης για την τάξη και τη δική μας πρακτική.**
- **Να αναδείξουμε τη διαφορετικότητα, ως μια πηγή μάθησης, παρά ως έλλειμμα, δίνοντας αξία σε κάθε παιδί και σε κάθε οικογένεια, για τον πλούτο και τις απορίες που φέρνουν στην τάξη και τη σχολική κοινότητα, ανεξάρτητα από το πόσες ημέρες οι γονείς ή οι παππούδες έρχονται ως εθελοντές στην αίθουσα του σχολείου.**
- **Όπως ακριβώς τα παιδιά διαπαιδαγωγούνται στην υπευθυνότητα για το διάβασμά τους και γίνονται ενεργά μέλη στην παιδαγωγική διαδικασία, έτσι και οι παιδαγωγοί θα πρέπει να γίνουν ενεργά μέλη και να μάθουν από τις οικογένειες, πώς δημιουργούν ένα σύνθετο ύφασμα στην κοινότητα της τάξης**

-
- Στη σύγχρονη εποχή, την εποχή του μεταμοντέρνου, πρέπει να προχωρήσουμε πέρα από τους τοίχους της τάξης και καθώς θα μαθαίνουμε από τις οικογένειες και τα παιδιά, θα «εισάγουμε συνεχώς καινούρια ευρήματα στην πορεία της γνώσης».
 - Μέσα από τέτοιες πρακτικές, θα μάθουμε για την ποικιλομορφία στις οικογένειες, για τον τρόπο που διαμορφώνουν το πλούσιο και όμορφο ύφασμα της τάξης, αναγνωρίζοντας την αξία και την ιδιαιτερότητα της κάθε ίνας και επανεξετάζοντας τις πολλαπλές πιθανότητες και τους ορισμούς της γονεϊκής συμμετοχής.

- Σύμφωνα με τα παραπάνω η αποτελεσματική συνεργασία οικογένειας και σχολείου θα πρέπει να:

-
- ❖ βασίζεται κυρίως στην πρόληψη και να περιλαμβάνει όλες τις οικογένειες και όχι μόνο τις οικογένειες των παιδιών που αντιμετωπίζουν σχολικές δυσκολίες,
 - ❖ κυριαρχείται από ευαισθησία και σεβασμό προς το πολιτισμικό υπόβαθρο των παιδιών και των οικογενειών τους,
 - ❖ αναγνωρίζει και να αποδίδει αξία στη σημαντική συνεισφορά των γονέων, ανεξάρτητα από το εκπαιδευτικό τους υπόβαθρο,
 - ❖ βασίζεται στον αμοιβαίο σεβασμό και την εμπιστοσύνη,
 - ❖ προωθεί τη γονεϊκή ενδυνάμωση, μέσα από μια ουσιαστική αμφίδρομη επικοινωνία ανάμεσα στην οικογένεια και το σχολείο.

Ο Bastiani (1986) προτείνει τους παρακάτω βασικούς τομείς στο πλαίσιο των οποίων μπορούν να αναπτυχθούν οι σχέσεις οικογένειας – σχολείου.

- *Οι γονείς βοηθούν στη λειτουργία του σχολείου*
- *Οι γονείς εμπλέκονται στη μάθηση των παιδιών τους*
- *Οργανώνονται συναντήσεις για να συζητήσουν οι γονείς και οι παιδαγωγοί για προβλήματα συγκεκριμένων παιδιών*
- *Δίνεται στους γονείς η δυνατότητα να ενδιαφερθούν, να κατανοήσουν και να υποστηρίξουν το έργο του σχολείου*
- *Παρέχονται πληροφορίες στους γονείς*
- *Οι απόψεις των γονέων λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων (επίσημα και ανεπίσημα)*
- *Χρησιμοποιούνται οι ικανότητες, τα ενδιαφέροντα και οι εμπειρίες των γονέων*
- *Παρέχονται στους γονείς ευκαιρίες για επαγγελματική ανάπτυξη και για εκπαίδευση*
- *Ενεργητική συμμετοχή και υποστήριξη της οικογενειακής ζωής και της ζωής της κοινότητας*

Τομείς ανάπτυξης συνεργασίας σχολείου και οικογένειας σύμφωνα με τους Atkin, Bastiani και Goode(1988)

- *Υποστήριξη γονέων και ενίσχυση της εμπειρίας των γονέων (π.χ. χρήση των ικανοτήτων και των γνώσεων των γονέων στην τάξη, Λέσχες Συμβουλευτικής γονέων)*
- *Ακούγοντας τους γονείς (π.χ. οι γονείς παρέχουν πληροφορίες, συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων)*
- *Παροχή πληροφοριών στους γονείς (π.χ. για το Αναλυτικό Πρόγραμμα, για διάφορες δραστηριότητες, για τη ζωή στην τάξη)*
- *Εμπλοκή των γονέων στη ζωή και το έργο του σχολείου (π.χ. οι γονείς ως βοηθοί, συμμετοχή και διοργάνωση εράνων, εκθέσεων, σύλλογοι γονέων)*
- *Εμπλοκή των γονέων στη μάθηση των παιδιών τους (π.χ. προγράμματα ανάγνωσης για το σπίτι, παρακολούθηση συναντήσεων)*
- *Διάλογος με τους γονείς (π.χ. αναφορικά με την πρόοδο και την ανάπτυξη των παιδιών)*

Τύποι συνεργασίας οικογένειας και σχολείου σύμφωνα με τους Atkin, Bastiani και Goode (1988)

- *Εντοπισμός των ειδικών αναγκών της κάθε οικογένειας και ανάπτυξη κατάλληλων πολιτικών και πρακτικών (π.χ. συναντήσεις σε διαφορετικές ώρες, μηνύματα και έντυπα υλικά γραμμένα σε διαφορετικές γλώσσες)*
- *Επίσημη εκπροσώπηση και συμμετοχή των γονέων στη διαχείριση του σχολείου*
- *Επισκέψεις των παιδαγωγών στο σπίτι σε τακτικά διαστήματα*
- *Συμμετοχή των παιδιών στο πρόγραμμα συνεργασίας σχολείου οικογένειας*
- *Κοινωνικές και ψυχαγωγικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες για τους γονείς και τους παιδαγωγούς*
- *Διοργάνωση εκδηλώσεων και συζητήσεων για το Αναλυτικό Πρόγραμμα (έμφαση σε τομείς που απασχολούν τους γονείς, π.χ μαθηματικά, παρουσίαση νέων μαθημάτων και εκπαιδευτικών μεθόδων, παροχή ευκαιριών για συμμετοχή και συζήτηση)*
- *Πρακτική υποστήριξη για εκπαιδευτικές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στο σπίτι*
- *Χρησιμοποίηση της βοήθειας και της υποστήριξης των γονέων, τόσο στην τάξη όσο και στο σχολείο (π.χ. απασχόληση μικρών ομάδων, εξωσχολικές δραστηριότητες, δανειστική βιβλιοθήκη, κ.λ.π.)*

-
- *Οργάνωση ομάδων γονέων που έχουν ως στόχο την ικανοποίηση διατυπωμένων αναγκών και αιτημάτων*
 - *Παροχή πληροφοριών για την αξιολόγηση της προόδου συγκεκριμένων παιδιών και ευκαιρίες για συζήτηση με τους κατάλληλους εκπαιδευτικούς*
 - *Τακτική και συνεχής παροχή πληροφοριών για τη ζωή και το έργο του σχολείου (ενημερωτικά φυλλάδια, συναντήσεις, κ.λ.π.)*
 - *Πρόσκληση γονέων να επισκεφθούν το σχολείο και να δουν από κοντά το έργο του (συνήθειες πρακτικές, όπως για παράδειγμα ανοιχτά μαθήματα και ειδικές περιστάσεις, όπως γιορτές και εκθέσεις)*
 - *Υιοθέτηση πρακτικών που έχουν ως στόχο τη γνωριμία νέων οικογενειών (παροχή πληροφοριών, συναντήσεις, επισκέψεις στο σπίτι)*
 - *Παροχή ευκαιριών για συμμετοχή και κοινές ώρες μαθήματος*
 - *Διοργάνωση συγκεντρώσεων για τις οικογένειες*

□ Οι σημαντικότερες οργανωτικές αρχές για τη βελτίωση της συνεργασίας οικογένειας και σχολείου, είναι οι εξής:

- ❖ Συνεργασία οικογένειας και σχολείου στο πλαίσιο μιας οικολογικής προοπτικής.
- ❖ Ανάγκη κατανόησης, των ιδιαίτερων αναγκών των γονέων και των απόψεών τους, για την αγωγή και εκπαίδευση του σχολείου.
- ❖ Ανάγκη κατανόησης της έμφασης που δίνει το σχολείο στη συνεργασία οικογένειας και σχολείου.
- ❖ Ανάγκη για διαδικασία στρατηγικού σχεδιασμού στις συνεργατικές προσπάθειες οικογένειας και σχολείου.
- ❖ <http://atedakt.webnode.gr/>

-
- Η γενική διαπίστωση που προκύπτει από τα παραπάνω είναι, ότι:
 - πρώτον, εξαιτίας της μοναδικότητας των οικογενειακών περιβαλλόντων και των δομών τους, οι παιδαγωγοί θα πρέπει να ταιριάζουν, τις ανάγκες των γονέων, με τον προγραμματισμό και την οργάνωση των εκπαιδευτικών διαδικασιών και δραστηριοτήτων για γονείς και
 - δεύτερον, ότι η απόφαση των γονέων να εμπλακούν στην εκπαίδευση των παιδιών τους, συνδέεται άμεσα με τις απόψεις τους για το ρόλο του γονέα, την ευκαιρία που τους δίνεται να ασκήσουν θετική επίδραση στην εκπαίδευση των παιδιών τους και τις αντιλήψεις τους για το πόσο ένα πρόγραμμα ενδιαφέρεται για τη συμμετοχή τους.

- Με βάση λοιπόν τις παραπάνω διαπιστώσεις, καταλήγουμε στις ακόλουθες ενδεικτικές διδακτικές προτάσεις, οι οποίες προέκυψαν από την παρούσα μελέτη, και συμβάλλουν στη βελτίωση της συνεργασίας οικογένειας και σχολείου:
- Κατανόηση, της θέσης της μητέρας στο οικογενειακό περιβάλλον, το εκπαιδευτικό και πολιτιστικό της επίπεδο και το ενδιαφέρον της για την αγωγή και εκπαίδευση του σχολείου.
- Ένα σχέδιο προγράμματος πρώιμης προαγωγής και ανάπτυξης του παιδιού, έχει επιτυχία, μέσα από μια ελεγχόμενη θετική αλληλεπίδραση μητέρας – παιδιού.
- Η ευαισθησία των μητέρων για συνεργασία με το σχολείο και η θετική αλληλεπίδραση με το παιδί, αποτελεί ισχυρό προάγγελο της ακαδημαϊκής και κοινωνικής ικανότητας του παιδιού, με τη μετάβασή του στο σχολείο.

- Οι κοινωνικές δεξιότητες των παιδιών που κατευθύνονται από την ενσυναίσθηση, αποτελούν τη βάση για κοινωνικο-συναισθηματική ισορροπία, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την προαγωγή και ανάπτυξη των ακαδημαϊκών ικανοτήτων του παιδιού.
- Οι γονείς κατανοούν τη σημαντικότητα της συμμετοχής τους στην εκπαίδευση του παιδιού τους, όταν αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους, ως ένα άτομο που έχει θετική επιρροή στις αναπτυξιακές του εκβάσεις.
- Οι καινοτόμοι παιδαγωγοί στις πρακτικές συμμετοχής της οικογένειας, επιτρέπουν στους γονείς, ανεξαρτήτου μορφωτικού επιπέδου, να εμπλακούν στην παιδαγωγική διαδικασία.
- Θα πρέπει να αποφεύγονται συμπεριφορές που υποβαθμίζουν τη συνεργασία όλων των εμπλεκομένων στο εκπαιδευτικό και μορφωτικό γίγνεσθαι.

- Η διαδικασία ενδυνάμωσης γονέων και παιδαγωγών, προϋποθέτει εποικοδομητικό διάλογο, συνυφασμένο με θετική αλληλεπίδραση.
- Μητέρες που αισθάνθηκαν σεβασμό και εκτίμηση από τους παιδαγωγούς, συνέβαλαν θετικά στην εκπαίδευση του παιδιού τους.

- Η εκπαιδευτική κατάρτιση των γονέων, η συμμετοχή τους στις πρακτικές ακαδημαϊκής κοινωνικοποίησης και η εθελοντική προσφορά τους στο σχολείο, έχουν συνδεθεί με τη σχολική ετοιμότητα και τη σχολική επιτυχία των παιδιών.

- Η αξιολόγηση των αναγκών της οικογένειας, είναι ένα πρώτο βήμα για αποτελεσματική συνεργασία των δύο πλαισίων που δραστηριοποιείται το παιδί (οικογένειας και σχολείου).
Συγκεκριμένα, άμεση ή έμμεση αξιολόγηση:
 - -του ενδιαφέροντος της οικογένειας σε θέματα ενημέρωσης,
 - -των προβλημάτων που σχετίζονται με τη γονεϊκότητα,
 - -τα προβλήματα που αφορούν τα παιδιά,
 - -των μεθόδων γνώσης και υποστήριξης του φαινόμενου της μάθησης και της ανάπτυξης.

- Οι επισκέψεις των παιδαγωγών στο σπίτι των παιδιών, συμβάλλουν στις στρατηγικές βελτίωσης της συνεργασίας οικογένειας και σχολείου, με σκοπό την προαγωγή και ανάπτυξη του παιδιού.
-
- Η ψυχολογία και οι πεποιθήσεις της μητέρας, συμβάλλουν στη συναισθηματική ποιότητα του οικογενειακού περιβάλλοντος και στην πρόιμη προαγωγή των παιδιών.
 - Ο πιο σημαντικός οικογενειακός παράγοντας για καλύτερη συνεργασία οικογένειας και σχολείου, είναι η εκπαίδευση των μητέρων, για τη συμμετοχή τους στα σχολικά προγράμματα.
 - Οι παιδαγωγοί θα πρέπει να αναπτύξουν μία μεγαλύτερη ευαισθησία για θέματα συνεργασίας και ένα ενσυναίσθημα για τις οικογένειες.
 - Οι γονείς, μπορούν να βοηθήσουν την προαγωγή των παιδιών τους, όταν γνωρίζουν πώς να ενισχύσουν και να συνδέσουν τη μάθηση στο οικογενειακό περιβάλλον, με τη μάθηση στο σχολείο.
 - Οι γονείς ανταποκρίνονται θετικά προς το σχολείο που επιδιώκει τη συνεργασία.

- Γονείς και παιδαγωγοί οφείλουν να δουν την επικοινωνιακή τους σχέση, μέσα από ένα πνεύμα συνεργασίας, αλληλοπροσφοράς και συνέχειας.
-

- Ένας κοινός στόχος της οικογενειακής εκπαιδευτικής δραστηριότητας θα πρέπει να θεωρείται, η δημιουργία όμοιων κυμάτων εκπαίδευσης, μεταξύ οικογένειας και σχολείου.
- Οι θετικές απόψεις των μητέρων για την αγωγή του σχολείου, συνδέονται με τις υψηλές προσδοκίες τους.
- Τα παιδιά των μητέρων με μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την αγωγή του σχολείου, ενδεχομένως έχουν μεγαλύτερη υποστήριξη στις βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες (ανάγνωση, γραφή, αρίθμηση), ενώ αντιμετωπίζουν με μεγαλύτερη σιγουριά και εμπιστοσύνη τη μετάβασή τους στο δημοτικό σχολείο.
- Ανάγκη ενημέρωσης των γονέων για το σημαντικό ρόλο του παιχνιδιού, στην ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού.

Αξιολόγηση των σχέσεων σχολείου και οικογένειας (προσαρμογή από Bastiani, 2004)

Τι κάνουμε καλά;

Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε καλύτερα;

- **1. Βασιζόμενοι στα εξής:**
- *Αξιολόγηση της ήδη υπάρχουσας πρακτικής*
- *Απόψεις και εμπειρίες των γονέων*
- *Συμφωνημένη πολιτική του σχολείου*

- **2. Συζήτηση για επιβεβαίωση αρχών και καθιέρωση προτεραιοτήτων**
- **Πρόγραμμα Δράσης:**
- *Στόχοι*
- *Βασικά καθήκοντα και δραστηριότητες*
- *Κριτήρια αποτελεσματικότητας*

- **3. Εφαρμογή**

- *Παροχή πόρων και υποστήριξης*

- *Ανασκόπηση της προόδου*

- *Αντιμετώπιση προβλημάτων*

- **4. Αξιολόγηση και περαιτέρω ανάπτυξη**

- *Στοιχεία αποτελεσματικότητας*

- *Πράγματα από τα οποία μπορούμε να μάθουμε*

- <http://www.diapolis.auth.gr/index.php/ekp-yliko/2013-11-07-09-06-25/2013-11-07-09-07-11>

-

Σύμφωνα με τον John Wherry (1996) οι παρακάτω ενέργειες μπορούν να βοηθήσουν ένα σχολείο να αναπτύσσει θετικές και αποτελεσματικές σχέσεις με τους γονείς:

- Βοηθήστε τους γονείς να καταλάβουν για ποιο λόγο είναι σημαντικοί για την επιτυχία του παιδιού τους στο σχολείο
- Δώστε στους γονείς συγκεκριμένα παραδείγματα και δραστηριότητες οι οποίες θα βοηθήσουν το παιδί τους
- Δουλέψτε ώστε να καταφέρετε να κατανοήσουν και να υποστηρίξουν οι γονείς το πρόγραμμα που εφαρμόζετε
- Προσφέρετε στους γονείς τις συγκεκριμένες πληροφορίες που ζητάνε
- Αναζητήστε τρόπους οι οποίοι θα ενθαρρύνουν τους γονείς να διαβάσουν το έντυπο υλικό που στέλνετε στο σπίτι

-
- Προσφέρετε εκπαίδευση, κατάρτιση και υποστήριξη για τους γονείς
 - Δείξτε πως αναγνωρίζετε και επιβραβεύστε τις προσπάθειες που κάνουν οι γονείς προκειμένου να συμμετάσχουν
 - Εξασφαλίστε την επιτυχία υιοθετώντας μια πολιτική και ένα σχέδιο για τη συνεργασία σας με τους γονείς
 - Υιοθετήστε ιδέες οι οποίες έχουν εφαρμοστεί στην πράξη από άλλους και αποδείχτηκαν αποτελεσματικές.

- Είναι προφανές και οι έρευνες έχουν τεκμηριώσει, τη σημαντικότητα της συμμετοχής των γονέων στην εκπαίδευση των παιδιών τους και τη σχέση της με τις θετικές αναπτυξιακές εκβάσεις των παιδιών, με τα υψηλά επίπεδα προαγωγής στο σχολείο, τη μέγιστη ακαδημαϊκή και κοινωνική ικανότητα των παιδιών και τη διατήρηση όλων αυτών των θετικών επιδράσεων.
- Τα παραπάνω, προϋποθέτουν ουσιαστικές αλλαγές στις στρατηγικές της συνεργασίας οικογένειας και σχολείου, με αποτέλεσμα, τα προγράμματα αγωγής και εκπαίδευσης να οδηγούνται προς νέα πρότυπα συνεργασίας και να προσφέρουν στους γονείς περισσότερες ευκαιρίες για συμμετοχή στην εκπαίδευση των παιδιών τους.
- Οι παραπάνω διδακτικές προτάσεις, είναι μια ελάχιστη συμβολή προς αυτή την κατεύθυνση, ώστε γονείς και παιδαγωγοί να αναπτύξουν αποτελεσματικές στρατηγικές συνεργασίας, να δημιουργήσουν αμφίδρομη επικοινωνία, αλλά και «αυθεντικότητα, στην εργασία τους με τα παιδιά»

2. Διδακτικές Προτάσεις – Εφαρμοσμένα Προγράμματα Συνεργασίας Οικογένειας και Σχολείου

- Στην Ελλάδα οι προσπάθειες ανάληψης πρωτοβουλιών προς την κατεύθυνση της συμμετοχής των γονέων στην παιδαγωγική διαδικασία είναι εξαιρετικά περιορισμένες.
- Με βάση τα δεδομένα της έρευνας θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε, ότι στη Ελλάδα υπάρχει απουσία μοντέλων επίσημης επικοινωνίας μεταξύ γονέων και παιδαγωγών (Sakellariou 2006, 2007, 2008,2011). Οι γονείς έχουν έναν «περιφερειακό» και συμβατικό ρόλο, ενώ ο σχεδιασμός της παιδαγωγικής διαδικασίας παραμένει αποκλειστικό καθήκον του παιδαγωγού.

-
- Ωστόσο, σε άλλες χώρες, έχουν σχεδιασθεί και εφαρμοσθεί προγράμματα με συγκεκριμένους στόχους, προκειμένου να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της εκπαίδευσης, που ούτε τα σχολεία, ούτε οι οικογένειες μπορούν να επιλύσουν ξεχωριστά. Πρέπει να συνεργασθούν.
 - Η πρωτόπορα προοπτική αυτών των προγραμμάτων, όσον αφορά τη συμμετοχή των γονέων, ως κλειδί για την προαγωγή και ανάπτυξη των παιδιών και των οικογενειών τους, κέρδισε σταδιακά την αποδοχή εκπαιδευτικών και ερευνητών, με αποτέλεσμα πολλά προγράμματα να τεθούν σε εφαρμογή, με νέες ευέλικτες μεθόδους και τη διαβεβαίωση, κανένα παιδί να μην υστερήσει (“No Child left behind” – NCLB)

-
- Στη συνέχεια θα αναφερθούμε σε δύο χαρακτηριστικές περιπτώσεις προγραμμάτων, που αναπτύσσονται στις Η.Π.Α. και έχουν υιοθετήσει τη συνεργασία μεταξύ οικογένειας και σχολείου, με την προοπτική να δώσουμε χρήσιμες πληροφορίες για τη γονεϊκή συμμετοχή και ειδικότερα για τις πρακτικές στρατηγικών και προσεγγίσεων για την ανάπτυξη αυτής της συνεργασίας.
 - Πρόκειται για τις προσεγγίσεις των Δημόσιων Σχολείων του Arlington (Virginia) και την περίπτωση του προγράμματος PAT (Parents as teachers).

□ Η περίπτωση των Δημόσιων Σχολείων του Arlington

- ~~Τα δημόσια σχολεία του Arlington (Virginia), υιοθέτησαν καινοτομίες και στρατηγικές, προκειμένου να βοηθήσουν τα παιδιά και τις οικογένειές τους. Με βάση τη συνεργασία με την οικογένεια και τη θετική της επίδραση στις σχολικές επιδόσεις των παιδιών, επιδίωξαν μέσα από μια ποικιλία εκπαιδευτικών στρατηγικών, να προωθήσουν τις ακαδημαϊκές και κοινωνικές ικανότητες των παιδιών.~~
- Στα σχολεία του Arlington, η προσέγγιση για τη συνεργασία με την οικογένεια, είχε ως βάση τη γονεϊκή τυπολογία της Epstein.
- Κυρίαρχη θέση των σχολείων ήταν, ότι, η γονεϊκή συμμετοχή έχει πολλές μορφές και μπορεί να προκύψει τόσο στο σπίτι, όσο και στην κοινότητα.
- Οι παιδαγωγοί, στα πλαίσια μιας κοινωνίας που κυριαρχείται από ποικιλομορφία κοινωνική, πολιτιστική και γλωσσική, έχουν την υποχρέωση να επικοινωνούν με όλες τις οικογένειες, μέσα από νέες ευέλικτες μεθόδους, με σκοπό την προαγωγή και ανάπτυξη των παιδιών και των οικογενειών τους.

- Οι δημογραφικές αλλαγές σε τοπικό επίπεδο στο Arlington Country της Virginia (πολιτισμική και πολυγλωσσική σύνθεση, δομή της οικογένειας και κοινωνικοοικονομικές συνθήκες), αντανακλούν τις ευρύτερες εθνικές δημογραφικές αλλαγές των Η.Π.Α.
- Αυτές οι αλλαγές, δρομολογούν και τις ανάλογες προσδοκίες του σχολείου για τη συνεργασία οικογένειας και σχολείου και απαιτούν καινοτομίες από την πλευρά των εκπαιδευτικών, προκειμένου να διασφαλίσουν μια αξιόλογη και αποτελεσματική εκπαίδευση.
- Τα σχολεία που προωθούν τη συμμετοχή της οικογένειας, θα πρέπει να αναγνωρίζουν τους γονείς, ως τους πρώτους δασκάλους των παιδιών τους και οι παιδαγωγοί, να είναι ευέλικτοι και καινοτόμοι, στην προσπάθειά τους να προσεγγίσουν μια διαφοροποιημένη κοινωνία.

-
- Για παράδειγμα, απογευματινές ή πρωινές συνεδριάσεις με τους γονείς, δίγλωσση επικοινωνία, φροντίδα των παιδιών κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων με τους γονείς, διδακτικές προσεγγίσεις και επιμόρφωση των γονέων, προσωπική επικοινωνία με τις οικογένειες και δραστηριότητες που μπορούν να κάνουν στο σπίτι, είναι ορισμένες μόνο από τις αποτελεσματικές στρατηγικές που επιτρέπουν στις οικογένειες να συμμετέχουν στην εκπαίδευση των παιδιών τους.

 - Εν κατακλείδι, αυτό που απαιτείται, είναι οι εκπαιδευτικοί να λειτουργούν ως συνέταιροι με τις οικογένειες στην εκπαίδευση των παιδιών τους και να αναγνωρίζουν τη σημαντική συνεισφορά τους στο σχολείο και στην επιτυχία των παιδιών τους.

-
- Οι δράσεις που αναλαμβάνονται στα σχολεία του Arlington, με βάση τη συμμετοχή της οικογένειας, είναι συστηματικές και καλά οργανωμένες.

 - Στη συνέχεια, θα αναφέρουμε τα στάδια προσαρμογής των οικογενειών και μάλιστα των γλωσσικά μειονοτικών οικογενειών (καθώς συμβιβάζονται με τη γλώσσα και τον πολιτισμό της νέας χώρας) και θα επικεντρώσουμε το ενδιαφέρον μας, εν είδη παραδείγματος, στο σχολείο του Barrett (Kate Waller).

□ *Στάδιο προσαρμογής των γονέων*

- Οι γονείς χρειάζονται προσανατολισμό και πληροφορίες για τη σχολική κοινότητα. Οι πληροφορίες όταν δίνονται στη μητρική τους γλώσσα, τους υποστηρίζουν καλύτερα.
- Ομάδες υποστήριξης γονέων, προσωπικές επαφές με το προσωπικό του σχολείου, μείωση των απαιτήσεων του σχολείου, αλλά διατήρηση της επικοινωνίας, είναι πρακτικές που μπορεί να έχουν καλά αποτελέσματα.

-
- Καθώς οι γονείς σταδιακά γνωρίζουν το νέο πολιτισμικό περιβάλλον και το ρόλο τους μέσα σε αυτό, ενθαρρύνεται η συμμετοχή τους σε δραστηριότητες του σχολείου και ευθύνες, ενώ ενθαρρύνονται να προσφέρουν τη βοήθειά τους, σε όσους χρειάζονται υποστήριξη.

 - Οι γονείς αισθάνονται άνετα στο «καινούριο» πολιτισμικό περιβάλλον. Ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε όλες τις δραστηριότητες του προγράμματος, να παρέχουν συμβουλές σε άλλους γονείς, ενώ συμμετέχουν και σε δραστηριότητες της ευρύτερης σχολικής κοινότητας.

□ Σταχυολογώ Επισημάνσεις και Διαπιστώσεις:

- Δεν θα πρέπει να υποθέσουμε, ότι μόνο οι γονείς που βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο προσαρμογής, λαμβάνουν μέρος στη διαδικασία λήψης σχολικών αποφάσεων.
- Ο σκοπός που λαμβάνονται υπόψη οι πολιτισμικές και γλωσσικές προσαρμογές, είναι για να προσφερθεί ένα δίκτυο στρατηγικών υποστήριξης, που να καθιστούν τις οικογένειες ικανές να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες συμμετοχής.
- Η επιτυχία είναι εφικτή, γιατί οι γονείς ενδιαφέρονται για την εκπαίδευση των παιδιών τους και θέλουν να συνεργάζονται με το σχολείο. Όταν το σχολείο τους παρέχει ευκαιρίες συμμετοχής, οι γονείς γίνονται συνέταιροι στην εκπαίδευση

- Στο σχεδιασμό των στρατηγικών υποστήριξης για τη συνεργασία με τους γονείς, θα πρέπει οι εμπειρίες και οι πόροι των γονέων να λαμβάνονται υπόψη και να είναι σεβαστοί. Οι παράγοντες αυτοί έχουν μεγάλη σημασία και για την αρχική και για την περαιτέρω συνεργασία τους.
- Οι ομάδες γονέων και το δίγλωσσο προσωπικό του σχολείου, μπορούν να κάνουν τη διαφορά στη συμμετοχή των γονέων. Αυτή η υποστήριξη, δεν εξασφαλίζει μόνο την κατανόηση των πληροφοριών, αλλά δείχνει και στους γονείς, ότι το σχολείο θέλει να συμμετέχουν ενεργά στη ζωή του και στην ακαδημαϊκή ανάπτυξη των παιδιών τους.
- Οι οικογένειες και κυρίως οι γλωσσικά μειονοτικές οικογένειες, διαφέρουν στο βαθμό που είναι εξοικειωμένοι με την ιδέα της γονεϊκής συμμετοχής στο σχολείο. Ορισμένοι γονείς, ίσως να προέρχονται από πολιτισμούς, όπου ο ρόλος του γονέα στην εκπαίδευση να γίνεται κατανοητός με διαφορετικούς όρους και να χρειάζονται ενθάρρυνση και ιδιαίτερη προσπάθεια για να συμμετάσχουν, ενώ άλλοι, ίσως να χρειάζονται μόνο κάποιες προτάσεις στο πως να «βοηθήσουν», ώστε να συμμετέχουν δραστικά στην εκπαίδευση των παιδιών τους, στο σπίτι και στο σχολείο.

□ *Πρωτοβουλίες σε επίπεδο περιφέρειας*

- Τα ζητήματα που σχετίζονται με τη συνεργασία της οικογένειας και του σχολείου και οι στρατηγικές που τα υποστηρίζουν για να έχουν επιτυχία, απαιτούν και ανταπόκριση από τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης της Περιφέρειας.
- Το Κέντρο Εισερχομένων της Περιφέρειας, έχει άμεση επικοινωνία με το σχολικό σύστημα. Παρέχει μεταφραστικές και ερμηνευτικές υπηρεσίες στις συναντήσεις γονέων και δασκάλων, αλλά και σε άλλες σχολικές δραστηριότητες.
- Επίσης, το προσωπικό του Κέντρου, έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει και σε ατομικές σχολικές συναντήσεις.
- Στην αρχή και το τέλος της σχολικής χρονιάς πραγματοποιείται μια συνάντηση με όλους τους νέους γονείς της Περιφέρειας.
- Οργανώνονται από το προσωπικό του Κέντρου ειδικά εργαστήρια για γονείς, όπου πληροφορούνται για τις ειδικές καλοκαιρινές σχολικές προσφορές και για τις καλοκαιρινές δημιουργικές επιλογές του Κέντρου.
- Το Κέντρο, έχει ως βασικό σκοπό να προσφέρει γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ του προσωπικού των σχολείων και των γονέων, που **ανδεχομένως να μην γνωρίζουν πολύ καλά τη γλώσσα.**

□ Πρωτοβουλίες της Περιφέρειας:

- Συμβουλευτικές Επιτροπές για τους Γονείς.
- Εκπαίδευση για τους Γονείς.
- Μέσα για την Υποστήριξη των Γονέων στη μητρική τους γλώσσα.
- Εργασίες για την Εκπαίδευση των Γονέων.
- Δίγλωσσο Προσωπικό.
- Διαχειριστικό πλάνο δραστηριοτήτων εκπαίδευσης για μακροπρόθεσμες επιτυχίες.
- Πολυγλωσσικές Συνεδριάσεις.

- *Πρωτοβουλίες σε επίπεδο σχολείου*

- ~~□ *1. Πρωτοβουλίες του Σχολείου*~~

- **Συναντήσεις Γονέων και Δασκάλων με διερμηνείς.**
- **Συμβουλευτικές Επιτροπές.**
- **Δίγλωσσα Μέσα για Γονείς.**
- **Εργαστήρια για την Εκπαίδευση και τον Προσανατολισμό των Γονέων.**
- **Οικογενειακές Μαθησιακές Δραστηριότητες.**
- **Δίγλωσσο Προσωπικό.**
- **Δραστηριότητες Σχολικές / Κοινωνικές.**

□ 2. Δίγλωσσο Προσωπικό

- Το δίγλωσσο προσωπικό, υποστηρίζει τις οικογένειες να αισθανθούν ευπρόσδεκτες στο σχολείο από την αρχή και ενθαρρύνει τη συμμετοχή τους σε σχολικές δραστηριότητες. Στα σχολεία του Arlington, οι δίγλωσσοι βοηθοί αναπτύσσουν και παρέχουν δραστηριότητες, ανάλογα με τις ανάγκες κάθε σχολείου, ενώ λειτουργούν και ως σύνδεσμοι για τα προγράμματα της Περιφέρειας.

□ 3. Προσανατολισμός των Γονέων

- Εργαστήρια σχετικά με τον προσανατολισμό των γονέων, σε θέματα όπως ασκήσεις στο σπίτι, παρουσία των γονέων στο σχολείο, θέματα πειθαρχικά κ.ά. Εγχειρίδιο προσανατολισμού (μεταφρασμένο σε διάφορες γλώσσες), με πληροφορίες για το σχολείο και την κοινότητα.

□ 4. Βραδιές «Πίσω στο Σχολείο» (*Back – to – School Night*) και Συνεδριάσεις με τους Γονείς

- Δύο σημαντικές δραστηριότητες στα σχολεία του Arlington είναι, οι βραδιές «πίσω στο σχολείο» και οι συνεδριάσεις με τους γονείς.
- Συνήθως οι βραδιές «πίσω στο σχολείο», γίνονται το Σεπτέμβριο και παρέχουν ευκαιρίες στους γονείς και τους δασκάλους να συναντηθούν και να μοιραστούν σημαντικές πληροφορίες για το σχολείο και τα παιδιά. Οι συναντήσεις αυτές είναι σημαντικές και γι' αυτό προγραμματίζονται, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν όλοι οι γονείς. Μέσα σε ένα περιβάλλον ευχάριστο και διαβειωτικό, οι γονείς νοιώθουν ότι είναι ευπρόσδεκτοι και η συμμετοχή τους είναι σημαντική, ενώ δημιουργούνται οι συνθήκες που χρειάζονται για μια αυθεντική επικοινωνία μεταξύ οικογένειας και σχολείου.

□ 5. *Επιμορφωτικό Εργαστήριο για Γονείς*

- Εκτός από τα σεμινάρια προσανατολισμού για τους γονείς και τις συναντήσεις, οι γονείς δείχνουν ενδιαφέρον για την παρακολούθηση σχολικών εργαστηρίων, τα οποία υποστηρίζουν το γονεϊκό ρόλο και τους βοηθούν να εργάζονται καλύτερα με τα παιδιά τους.
- Οι γλωσσικά μειονοτικοί γονείς, ενδεχομένως ανταποκρίνονται πιο θετικά, όταν τα εργαστήρια διεξάγονται στη μητρική τους γλώσσα ή εάν παρέχεται κατανόηση στη μητρική τους γλώσσα. Επίσης, η παροχή φροντίδας των παιδιών, κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων, αυξάνει την παρουσία των γονέων.

□ 6. Πολυγλωσσικές Οικογενειακές Μαθησιακές Δραστηριότητες

- ~~Οι πολυγλωσσικές οικογενειακές μαθησιακές δραστηριότητες για το σπίτι, είναι ένας ακόμη τρόπος για να υποστηρίξουν οι γονείς τα σχολικά προγράμματα και να βοηθήσουν τα παιδιά τους στη μάθηση. Αυτές οι δραστηριότητες, είναι η προέκταση του σχολικού προγράμματος.~~

□ 7. Ομάδες Γονέων με μητρική γλώσσα

Οι ομάδες γονέων με μητρική γλώσσα, μπορεί να είναι ένας άριστος τρόπος προσέλκυσης των γονέων στο σχολείο. Η ομάδα, γίνεται πηγή πληροφοριών και θετικής αλληλεπίδρασης, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται φιλίες μέσα στη σχολική κοινότητα. Μέσα από την ομάδα, οι γονείς μπορούν να αναπτύξουν ηγετικές ικανότητες, που χρειάζονται για τη συμμετοχή τους σε άλλες παιδαγωγικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες.

□ 8. Συμβουλευτικές Επιτροπές

- Δίκτυο συμβουλευτικών επιτροπών, κάνουν συστάσεις προς το σχολικό συμβούλιο για ποικίλα θέματα. Το σχολικό συμβούλιο, προσπαθεί σε κάθε συμβουλευτική επιτροπή, να υπάρχει γλωσσική μειονοτική συμμετοχή.

□ 9. Υποστήριξη της Περιφέρειας στην επιμόρφωση του Προσωπικού του Σχολείου

- Η συνεργασία οικογένειας και σχολείου, προϋποθέτει, το προσωπικό του σχολείου να υποστηρίζεται στην επικοινωνία του με τις οικογένειες, ώστε να επικοινωνούν αποτελεσματικά και να λειτουργούν συνεταιρικά με τους γονείς. Τα παραπάνω επιτυγχάνονται, μέσα από τη διαρκή επιμόρφωση του προσωπικού του σχολείου, σε θέματα όπως:

- Κατανόηση των πολιτισμικών διαφορών και της ποικιλίας των μαθησιακών μορφών.
 - ~~Οργάνωση και διεξαγωγή αποτελεσματικών συναντήσεων με γονείς.~~
 - Αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, με σκοπό την υποστήριξη της διδασκαλίας.
 - Διδακτική οικογενειακών δραστηριοτήτων.
 - Εργασία με γλωσσικά μειονοτικούς γονείς.
 - Αποτελεσματική εργασία με τους διερμηνείς.
- Μέσα από αυτήν την επιμόρφωση, το προσωπικό των σχολείων, αποκτά την ικανότητα να αναγνωρίζει και να εφαρμόζει στρατηγικές υποστήριξης στις οικογένειες των παιδιών.

□ *10. Προσφορά Μισθού και Πιστοποιημένος Έπαινος*

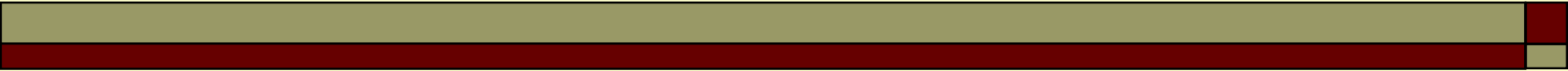
- Προσφορά μισθού και πιστοποιημένος έπαινος για τη διεξαγωγή των εργαστηρίων για γονείς και για την ανάπτυξη θεμάτων εκτός του σχολικού ωραρίου.

□ *11. Προσφορά Ευκαιριών για Δικτύωση με Συναδέλφους*

- Δημιουργούνται ευκαιρίες για να παρουσιάζονται τα ενδιαφέροντα, οι ερωτήσεις, τα βιώματα επιτυχίας, οι εμπειρίες και οι προκλήσεις που δημιουργούνται στη διαδικασία να συνεργάζεσαι με τους γονείς, με σκοπό την προαγωγή των ακαδημαϊκών ικανοτήτων των παιδιών. Οι σχολικές Περιφέρειες παρέχουν ευκαιρίες επίσημες και ανεπίσημες για συναντήσεις, με συζητήσεις θεμάτων σχετικών με τη συμμετοχή των γονέων στα σχολικά προγράμματα και τη σχολική πραγματικότητα.

□ 12. Περιφερειακά Πολυπολιτισμικά Συνέδρια

- Τα Δημόσια Σχολεία του Arlington, χρηματοδοτούν ετήσια Συνέδρια με αναφορά σε σημαντικά θέματα για τους γλωσσικά μειονοτικούς γονείς και γιορτές για την πολιτισμική κληρονομιά της χώρας. Αρχικά, τα συνέδρια περιλάμβαναν κυρίως ενημερωτικά εργαστήρια για τους γονείς και διεξάγονταν σε διάφορες γλώσσες. Τα τελευταία χρόνια, έχει δοθεί έμφαση στη σημασία της πολιτισμικής ποικιλομορφίας της χώρας και προσπάθεια συμμετοχής περισσότερων εκπαιδευτικών, παιδιών και οικογενειών.
- Οι πρωτοβουλίες που αναφέραμε παραπάνω γίνονται πράξη σε σχολικό επίπεδο, με συγκεκριμένη ομάδα γονέων και εκπαιδευτικών, ωστόσο όμως, ποικίλει από σχολείο σε σχολείο.
- Στη συνέχεια, θα παρουσιάσουμε τις επιτυχημένες προσπάθειες ενός σχολείου, για την υιοθέτηση της συνεργασίας οικογένειας και σχολείου.

-
- Η περίπτωση του Δημόσιου Σχολείου Kate Waller του Barrett:

 - Ενδυνάμωση της συνεργασίας με τους Γονείς

 - Το σχολείο Kate Waller του Barrett, είναι ένα από τα δεκαοκτώ σχολεία στο Arlington. Σχεδόν οι μισοί (46,7%) από τους μαθητές στο Barrett, είναι μαθητές με γλωσσική ή φυλετική μειονότητα.

□ *A. Ο ρόλος του Διευθυντή στη Συνεργασία με τους Γονείς*

- Οι προσδοκίες του σχολείου επικεντρώνονται στην ευρύτερη σημασία της συνεργασίας με τους γονείς και προϋποθέτουν, την πρωτοβουλία να την αναλάβει το σχολείο.
- Ο διευθυντής του σχολείου, αναλαμβάνει ένα ρόλο διευκολυντή, προκειμένου να ανοίξει το σχολείο σε ποικίλες ομάδες ανθρώπων, για πολλαπλούς λόγους.
- Ενθαρρύνει το προσωπικό του σχολείου και τους γονείς να συνεργασθούν και να βελτιώσουν το περιβάλλον του σχολείου, να θεμελιώσουν μια αίσθηση κοινότητας, ανάμεσα στις οικογένειες και να υποστηρίξουν ένα κλίμα υψηλών ακαδημαϊκών προσδοκιών.

- Η γονεϊκή συμμετοχή έχει υψηλή προτεραιότητα στην προσωπική ατζέντα του διευθυντή. Συγκεκριμένα οι στόχοι του είναι οι εξής:
-

- Δίγλωσσο προσωπικό, το οποίο να θεωρεί τη συνεργασία με τους γονείς πρώτη προτεραιότητα.
- Γραπτή επικοινωνία με τις οικογένειες σε δύο γλώσσες και διερμηνείς για τους γονείς σε σχολικές εκδηλώσεις.
- Διευκόλυνση και παροχή μέσων στους γονείς, για την ομαλή μετάβασή τους στη νέα τους κοινότητα.
- Ενθάρρυνση των γονέων για συμμετοχή σε δραστηριότητες και προγράμματα του ΡΤΑ (Σύλλογος Γονέων και Δασκάλων).

□ Β. Ο ρόλος του Σχολείου στη Συνεργασία με τους Γονείς

- Ποικίλες εκπαιδευτικές στρατηγικές και προγράμματα για τη συνεργασία οικογένειας και σχολείου, αποτελούν το μοντέλο που έχουν δημιουργήσει στο Barrett. Στη συνέχεια, θα περιγράψουμε το μοντέλο Barrett, με τα στάδια γονεϊκής συμμετοχής, με τη λογική που αναπτύξαμε παραπάνω.

1. Βοηθώντας τους Γονείς να καταλάβουν τις βασικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες

- Δραστηριότητες καλά σχεδιασμένες για την εκπαίδευση των γονέων, σχετικά με τις πολιτιστικές προσδοκίες του σχολείου, το σχολικό πρόγραμμα, τη νέα τους κοινότητα και τη γονεϊκή φροντίδα.

□ Προσανατολισμός των Γονέων

- Τρεις συνεδριάσεις κάθε χρόνο, για την παρουσίαση στους γονείς των προγραμμάτων του σχολείου. Αυτές οι εκδηλώσεις (προσανατολισμοί) διεξάγονται σε δύο γλώσσες.
- Οι βραδιές «πίσω στο σχολείο», γίνονται κάθε χρόνο το Σεπτέμβριο. Οι δάσκαλοι παρουσιάζουν το πρόγραμμα του σχολείου, τις συμπεριφορές που προσδοκούνται, τους κανόνες για τις εργασίες στο σπίτι, το περιεχόμενο της «ημέρας του παιδιού».
- Η βραδιά για τους γονείς συνήθως γίνεται κάθε χρόνο τον Οκτώβριο ή το Νοέμβριο. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, οι δάσκαλοι παρουσιάζουν στους γονείς τα βήματα που κάνει το παιδί τους, καθώς μαθαίνει να διαβάζει και να γράφει.

□ Εκπαιδευτικά Εργαστήρια για τους Γονείς

- Οι δίγλωσσοι βοηθοί του σχολείου, υποστηρίζουν μια σειρά από εκπαιδευτικές γονεϊκές συναντήσεις, εβδομάδα παρά εβδομάδα, για τους νέους γονείς.
- Στα εργαστήρια αυτά, αναπτύσσονται θέματα όπως είναι οι προσδοκίες του σχολείου, η ανάπτυξη του παιδιού, η αποτελεσματική πειθαρχία και το βασικό πλάνο του σχολείου. Στις συναντήσεις αυτές υπάρχει φροντίδα για τα παιδιά, αφού συχνά υπάρχουν τόσα παιδιά, όσοι και οι ενήλικες.
- Η τελευταία βραδιά σε αυτή τη σειρά, περιλαμβάνει μια τελετή βράβευσης, όπου δίνονται βεβαιώσεις στους γονείς για τη συχνότητα της συμμετοχής τους και συνήθως ένα πρόχειρο δείπνο ολοκληρώνει τη βραδιά.

□ Εργαστήρια Γονεϊκής Φροντίδας

- **Εβδομαδιαίες συνεδριάσεις με τους γονείς, πάνω σε μια ποικιλία θεμάτων όπως είναι: η κατανόηση των συναισθημάτων των παιδιών, η θετική συμπεριφορά και τα οικογενειακά επικοινωνιακά πρότυπα, κατανόηση της ανάπτυξης των παιδιών κ.ά.**

- *2. Βελτιώνοντας την επικοινωνία Οικογένειας και Σχολείου*
 - *Δίγλωσσο προσωπικό*
-

- **Ο δίγλωσσος κοινωνικός βοηθός είναι το άτομο κλειδί, γιατί εργάζεται με τα παιδιά, τους δασκάλους και τους γονείς, λειτουργώντας ως διάυλος επικοινωνίας μεταξύ οικογένειας και σχολείου (πρόσφατα 13 άτομα από τα 41 μέλη του προσωπικού του Barrett είναι δίγλωσσα).**
- *Δίγλωσσο υλικό*
- **Οι ανακοινώσεις και γενικότερα οι πληροφορίες από το σχολείο στέλνονται στο σπίτι, συνήθως σε δύο γλώσσες. Το ίδιο και οι ανακοινώσεις του ΡΤΑ. Το δίγλωσσο προσωπικό, επικοινωνεί τηλεφωνικά με τους γονείς, για να βεβαιώσει ότι οι πληροφορίες έχουν ληφθεί και κατανοηθεί.**

□ 3. Φέρνοντας τους Γονείς στο Σχολείο

- Πολλές δραστηριότητες γίνονται εκτός του σχολικού ωραρίου και περιλαμβάνουν βραδινές συναντήσεις, εκθέσεις βιβλίου, βραδιές με διεθνή κουζίνα και την ετήσια ανοιξιάτικη γιορτή.
- Οι βραδινές συναντήσεις περιλαμβάνουν ορισμένες πλευρές από τις εργασίες των παιδιών, όπως μουσικές παραστάσεις, εκθέσεις ζωγραφικής και καλλιτεχνικών, θεατρικές παραστάσεις, εκθέσεις με πολιτισμικό περιεχόμενο. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες δεν επιδιώκουν κάτι παραπάνω από τους γονείς, εκτός από την παρουσία τους και φυσικά τη διασκέδασή τους. Οι δε γονείς με την παρουσία τους, δείχνουν την υποστήριξη σε αυτό που έχει κάνει το παιδί τους.

□ 4. Βοηθώντας τους Γονείς να υποστηρίξουν τη Μάθηση των Παιδιών στο Σπίτι

- Δύο εργασίες, ειδικά σχεδιασμένες για να εμπλέξουν τους γονείς σε εργασίες με τα παιδιά στο σπίτι. Η πρώτη εμπλέκει παιδιά και γονείς, σε μια σειρά από ειδικές μαθησιακές δραστηριότητες και η δεύτερη εστιάζει στις θετικές επιστήμες.

□ Εργασία Οικογενειακής Μάθησης

- Ο στόχος της εργασίας των δέκα εβδομάδων οικογενειακής μάθησης είναι, παιδιά και γονείς να μάθουν μαζί στο σπίτι, μέσα από τη χρήση οικογενειακών μαθησιακών δραστηριοτήτων. Η εργασία αρχίζει και τελειώνει με τη συνάντηση γονέων στο σχολείο. Η πρώτη συνάντηση είναι αφιερωμένη στην ενημέρωση των γονέων για την εργασία και επίδειξη των δραστηριοτήτων. Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποιες δραστηριότητες:

-
- ο **χρήση της εφημερίδας**
 - ο **κατανόηση των μερών της εφημερίδας**
 - ο **χρήση κόμικς για να μάθουν να αγοράζουν εφημερίδες**
 - ο **πρόγραμμα μελέτης**
 - ο **καταγραφή της ώρας μελέτης**
 - ο **τι είναι καλύτερο να παρακολουθούν στην τηλεόραση**
 - ο **ποια προγράμματα μοιάζουν**
-
- **Στο τέλος των δέκα εβδομάδων, πραγματοποιείται στο σχολείο δείπνο και τελετή βραβείων, για τις οικογένειες που έχουν ολοκληρώσει τουλάχιστον οκτώ μαθήματα.**

□ Πρόγραμμα «Ανακαλύπτω»

- Μια σειρά από μηνιαία απογευματινά εργαστήρια από το πρόγραμμα «Ανακαλύπτω», στο εργαστήριο θετικών επιστημών του σχολείου. Επιπλέον δύο γιορτινές βραδιές, η πρώτη είναι αφιερωμένη στην έκθεση των προτύπων που κατασκεύασαν γονείς και παιδιά και η δεύτερη, στη ζωή των φυτών και των ζώων, όπου το σχολείο μετατρέπεται σε «βάλτο».

□ 5. Συμμετοχή των Γονέων σε Παιδαγωγικές και Υποστηρικτικές Δραστηριότητες

- Στην περιοχή της Virginia, κάθε σχολείο έχει τη δική του γονεϊκή συμβουλευτική επιτροπή. Η γονεϊκή συμβουλευτική επιτροπή του Barrett, είναι υπεύθυνη για να ελέγχει το σχολικό ετήσιο πρόγραμμα, να εκτιμάει την ακαδημαϊκή πρόοδο των παιδιών, καθώς επίσης και άλλες πλευρές του σχολικού και περιφερειακού εκπαιδευτικού προγράμματος. Τυπικά αποτελείται από δύο αντιπροσώπους από την επιτροπή PTA (σύλλογος γονέων και δασκάλων) και τέσσερις άλλους γονείς.
- Με διάφορες σταθερές μετρήσεις, οι μαθητές του Barrett αποδίδουν ισάξια με άλλους μαθητές της Virginia, αν και η πλειοψηφία των μαθητών του, δεν έχουν μητρική γλώσσα την Αγγλική.

-
- Μπορούν αυτά τα αποτελέσματα να συνδεθούν άμεσα με τη γονεϊκή συμμετοχή; Ίσως όχι, αλλά αυτό που γνωρίζει το προσωπικό του σχολείου στο Barrett είναι, ότι μαζί με τους γονείς συνεργάζονται ως συνέταιροι, για να εξασφαλίσουν την επιτυχία των παιδιών στο σχολείο.

 - Η επικοινωνία είναι αμφίδρομη, οι γονείς αισθάνονται ευπρόσδεκτοι στο σχολείο, το προσωπικό του σχολείου εργάζεται με τους γονείς για να ενθαρρύνει τη μάθηση των παιδιών στο σπίτι, η παρουσία των παιδιών είναι συνεχής και η συμμετοχή των γονέων σε σχολικό και κοινωνικό επίπεδο εμφανής

- Σήμερα, η συνεργασία οικογένειας και σχολείου απαιτεί χρόνο, προσπάθεια και επένδυση ανθρωπίνων και οικονομικών πόρων.

- Απαιτεί την επανεξέταση της γονεϊκής συμμετοχής στα σχολεία.
- Η συνεργασία θα πρέπει να είναι ανοιχτή και να υπάρχουν ευκαιρίες συνεργασίας για όλες τις οικογένειες, ανεξάρτητα από το μορφωτικό επίπεδο των γονέων, το γλωσσικό τους υπόβαθρο και την οικειότητά τους με τις σχολικές διαδικασίες. Το προσωπικό του σχολείου χρειάζεται επιστημονική υποστήριξη, χρόνο και πρόσβαση σε πόρους. Το τελικό αποτέλεσμα είναι τα παιδιά και όσοι εμπλέκονται στην παιδαγωγική διαδικασία να συλλέγουν βαθιά ανταμοιβή.

- Η περίπτωση του Προγράμματος ΡΑΤ – «Οι Γονείς ως Δάσκαλοι» (Parents As Teachers – ΡΑΤ)

- Το πρόγραμμα ΡΑΤ, είναι ένα πρόγραμμα εθνικής εμβέλειας που αναπτύσσεται στις Η.Π.Α., με την προσδοκία, μέσα από κάποιες διαδικασίες να οδηγηθούν παιδιά και οικογένειες σε βελτιωτικές αλλαγές.

- Η δομή του προγράμματος ΡΑΤ, παρέχει στους γονείς μια σφαιρική θεώρηση για το πως να βελτιώσουν τις αναπτυξιακές εκβάσεις των παιδιών τους. Στη συνέχεια, θα αναφερθούμε ενδεικτικά σε δέκα βασικούς στόχους με βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα αποτελέσματα, από την εφαρμογή του προγράμματος ΡΑΤ:

- Εξουσιοδοτήστε τους γονείς να δώσουν στα παιδιά τους την καλύτερη έναρξη στη ζωή τους.
- Αυξήστε τα συναισθήματα των γονέων για εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους.

-
- **Αυξήστε τις γνώσεις των γονέων, για ζητήματα που αφορούν την ανάπτυξη των παιδιών και παρουσιάστε τους κατάλληλους τρόπους προαγωγής της κοινωνικής και γλωσσικής τους ικανότητας.**
 - **Βελτιώστε τις δεξιότητες αλληλεπίδρασης / επικοινωνίας γονέα- παιδιού και ενισχύστε τις οικογενειακές σχέσεις.**
 - **Δώστε στα παιδιά στερεά θεμέλια για τη σχολική τους επιτυχία.**

-
- Τα παιδιά που έχουν την υποστήριξη από τους γονείς, μπορούν να φθάσουν στην πλήρη ανάπτυξη του δυναμικού τους.
 - Αναπτύξτε την αυθεντική συνεργασία μεταξύ οικογένειας και σχολείου.
 - Μετατρέψτε την καθημερινότητα των παιδιών, σε ευκαιρία μάθησης.
 - Η υποστήριξη των γονέων, δημιουργεί μια μεγαλύτερη αίσθηση οικογενειακής ενδυνάμωσης και επιτυχίας και
 - Μείωση της κακοποίησης των παιδιών.

□ Εκπαιδευτικό Εργαστήριο για Γονείς

- Στη συνέχεια, θα σας παρουσιάσουμε ένα παράδειγμα Εκπαιδευτικού Εργαστηρίου για γονείς, με θέμα «Διαβάζω με το Παιδί μου», από το σχολείο του Barrett.

□ Κίνητρα

- ✓ Ο παιδαγωγός παρουσιάζει πώς ένας ενήλικας διαβάζει με ένα παιδί.
- ✓ Ο παιδαγωγός ζητά από τους γονείς να σκεφθούν γύρω από την παρουσίαση.
- ✓ Οι γονείς συζητούν τι είδαν. Ο παιδαγωγός καταγράφει τις εμπειρίες σε ένα διάγραμμα.
- ✓ Ο παιδαγωγός ζητά από τους γονείς που διαβάζουν με τα παιδιά τους, να περιγράψουν τις εμπειρίες τους.

■ Πληροφορίες

- Ο παιδαγωγός παρουσιάζει τους λόγους που το «διάβασμα με το παιδί σου», είναι μείζονος σημασίας για την προαγωγή των ακαδημαϊκών ικανοτήτων του παιδιού.
- Η ομάδα γονέων συζητά και σχολιάζει τα βήματα που ακολουθούνται για το διάβασμα ενός παιδιού.
- Ο παιδαγωγός παρουσιάζει παραδείγματα.

□ Εξάσκηση

- Οι γονείς σε ζευγάρια, αναλαμβάνουν ρόλους για το τι πρέπει να κάνουν όταν το παιδί τους θέλει να διαβάσουν μαζί ή θέλει να μοιρασθεί μαζί τους ένα παιδικό βιβλίο. Συζητούν για τα υλικά που ενδεχομένως χρειάζονται και άλλα σχετικά.
- Οι γονείς μαζί με τα παιδιά, δημιουργούν ένα «Βιβλίο για την Οικογένειά μου». Κάθε σελίδα του βιβλίου παρουσιάζει ένα μέλος της Οικογένειας. Το παιδί διευκρινίζει και ονομάζει ότι μπορεί, εάν μπορεί. Το βιβλίο το αποτελειώνουν οι γονείς και τα παιδιά στο σπίτι.

□ Εφαρμογή

- **Οι γονείς σχεδιάζουν, πώς να θέσουν σε εφαρμογή το διάβασμα στο σπίτι με το παιδί.**
- **Οι γονείς δεσμεύονται να διαβάζουν με τα παιδιά τους.**
- **Οι γονείς διαβάζουν με τα παιδιά τους στο σπίτι.**
- **Οι γονείς μοιράζονται τις εμπειρίες τους μαζί με την ομάδα, σε επόμενες συναντήσεις.**

□ Επικέντρωση

- ❖ Να βοηθήσουμε τους γονείς να καταλάβουν γιατί είναι σημαντικό να διαβάζουν με τα παιδιά τους.
- ❖ Να βοηθήσουμε τους γονείς να αναγνωρίζουν τι να διαβάζουν με τα παιδιά τους.
- ❖ Να βοηθήσουμε τους γονείς να καταλάβουν πώς να διαβάζουν με τα παιδιά τους.

ΤΥΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΤΥΠΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

- Οι πρακτικές που μπορούν να εφαρμοστούν για τη συνεργασία ανάμεσα στην Οικογένεια και το Σχολείο είναι ποικίλες και αφορούν κάθε φορά διαφορετικά επίπεδα συμμετοχής
- Προς την κατεύθυνση της ουσιαστικής συνεργατικής σχέσης συμβάλλουν οι τυπικές και άτυπες μορφές συνεργασίας, που εμπλέκουν τους γονείς στην παιδαγωγική διαδικασία και δημιουργούν προϋποθέσεις συνοχής των δύο πλαισίων

□ Συμμετοχή των Γονέων στην Παιδαγωγική Διαδικασία

- ~~Οι γονείς σχεδιάζουν μαζί με τους παιδαγωγούς και τα παιδιά.~~
- **Οργάνωση δραστηριοτήτων κοινής εκπαιδευτικής εμπειρίας για γονείς, παιδαγωγούς και παιδιά.**
- **Οι γονείς νοιώθουν ευπρόσδεκτοι στη σχολική τάξη.**
- **Οι γονείς ως εθελοντές βοηθοί του παιδαγωγού, για παιδιά με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.**
- **Οι γονείς συμμετέχουν στην πραγματοποίηση σχεδίων εργασίας (projects).**
- **Οι γονείς υποστηρίζουν με άμεσο τρόπο τους παιδαγωγούς.**
- **Οι γονείς συνεργάζονται με τους παιδαγωγούς σε ζητήματα πρακτικής αξίας (π.χ. εφοδιασμός υλικών, συλλογή χρημάτων για τις ανάγκες του σχολείου).**
- **Οι γονείς συνεργάζονται με τους παιδαγωγούς και τα παιδιά για την προετοιμασία εορτών και εκδηλώσεων του σχολείου (προετοιμασία σκηνικών, κουστουμιών κ.ά.) ή σε δραστηριότητες της τάξης και αναδεικνύουν τα ενδιαφέροντα, τα ταλέντα και τις ειδικές τους γνώσεις.**

-
- Οι γονείς **συνεργάζονται** σε δραστηριότητες στην τάξη του Σχολείου **παρουσιάζοντας τον πολιτισμό τους**, διδάσκοντας ένα τραγούδι, ένα χορό, φτιάχνοντας μαζί με τα παιδιά ένα φαγητό ή διδάσκοντας λέξεις σε μια άλλη γλώσσα
 - Οι γονείς **οργανώνουν ομάδες δράσης** και δραστηριοποιούνται σε διάφορους τομείς (π.χ. προωθούν θέματα του Σχολείου προς την τοπική κοινότητα, λειτουργούν με στόχο τη διασύνδεση του Σχολείου με διάφορες ομάδες που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τα παιδιά κ.ά.)
 - Οι γονείς **πραγματοποιούν στο σπίτι, μαζί με τα παιδιά τους, δραστηριότητες που έχουν μάθει στο Σχολείο.**

- Οι γονείς πραγματοποιούν **συναντήσεις με το σύλλογό τους** (σύλλογος γονέων και κηδεμόνων), συζητούν για **θέματα γονεϊκότητας και εισηγούνται διάφορες προτάσεις.**
- Οι γονείς **συνεργάζονται με τους παιδαγωγους και τα παιδιά σε δραστηριότητες και προγράμματα που προάγουν τη δημιουργικότητα των παιδιών.**
- Οι γονείς **συμμετέχουν σε προγράμματα συνεκπαίδευσης και αποκτούν κοινή εμπειρία «ως συμμαθητές» με τα παιδιά τους, με διάφορα αντικείμενα, όπως για παράδειγμα η εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες και η αξιοποίησή τους για την εκπαίδευση των παιδιών.**

□ Οι Παιδαγωγοί ως Επισκέπτες στο Σπίτι των παιδιών

- ✓ Οι επισκέψεις των παιδαγωγών στο σπίτι των παιδιών είναι μια δημοφιλής στρατηγική, που δίνει έμφαση στην υποστήριξη της οικογένειας με σκοπό να βελτιώσει τις αναπτυξιακές εκβάσεις του παιδιού.
- ✓ Φωτογραφίες και βιντεοσκοπήσεις από το σπίτι, δημιουργούν μια θαυμάσια επαφή, όταν οι παιδαγωγοί θέλουν να συζητήσουν για το που ζουν τα παιδιά.
- ✓ Φωτογραφίες με δραστηριότητες των παιδιών από το Σχολείο είναι ευπρόσδεκτες από τους γονείς και δημιουργούν ευκαιρίες για συζήτηση σχετικά με το τι κάνουν τα παιδιά στη φωτογραφία.

□ Οι Γονείς ως Επισκέπτες στο Σχολείο

- Οι γονείς, αλλά και άλλα μέλη της Οικογένειας (παππούς, γιαγιά κ.ά.), πρέπει να νοιώθουν ότι είναι πάντα ευπρόσδεκτοι στο Σχολείο.
- Οι παιδαγωγοί μπορούν να ενημερώσουν τους γονείς σχετικά με τις δραστηριότητες των παιδιών στο Σχολείο, αλλά και τι υποστηρικτικούς ρόλους θα μπορούσαν να πάρουν οι ίδιοι.

- Οι γονείς συνήθως θέλουν να παρακολουθούν τι κάνει το παιδί τους στο Σχολείο. Οι παιδαγωγοί μπορούν να τους δώσουν αυτή την ευκαιρία, μέσα από ένα **πίνακα παρατήρησης και να τους προτείνουν, όταν αφήνουν αυτόν τον πίνακα στο φάκελο του παιδιού τους, να τον συγκρίνουν στην επόμενη παρατήρησή τους.**
- Οι παιδαγωγοί θα μπορούσαν να αφήσουν τους γονείς να παρατηρήσουν πώς οι ίδιοι διαχειρίζονται διάφορες μεθόδους μάθησης. Γονείς και παιδαγωγοί, μπορούν να συζητήσουν πώς χειρίζονται οι γονείς ίδιες καταστάσεις στο σπίτι.
- Αρχικά οι γονείς θα μπορούσαν να συμμετέχουν σε κάποιες από τις δραστηριότητες του Σχολείου, ενώ **αργότερα** θα μπορούσαν να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν μαζί με τους παιδαγωγούς και τα παιδιά ολόημερα προγράμματα.
- Οι παιδαγωγοί θα μπορούσαν να δημιουργήσουν **στο Σχολείο ένα χώρο ειδικά για τους γονείς**
- Διάυλος επικοινωνίας και ενημέρωσης μπορεί να αποτελέσει ένας **πίνακας ανακοινώσεων, αποκλειστικά για τους γονείς, σε κεντρικό σημείο του Σχολείου.**
- Παιδαγωγοί και γονείς θα μπορούσαν να δημιουργήσουν μια **«εφημερίδα» ή ένα «περιοδικό», όπου να καταθέτουν τις απόψεις τους για θέματα κοινού ενδιαφέροντος Οικογένειας και Σχολείου.**

□ Άτυπες μορφές Συνεργασίας με τους γονείς

Μορφές συνεργασίας και επικοινωνίας που διευκολύνουν τους γονείς να νοιώσουν ως ένα μέρος του προγράμματος θα μπορούσαν να θεωρηθούν:

- Η τηλεφωνική επικοινωνία
- Η ανταλλαγή σημειωμάτων, μέσω των παιδιών
- Γράμματα μέσω του ταχυδρομείου ή του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail)
- Φυλλάδια με πληροφορίες ή ανακοινώσεις για τους γονείς
- Ανακοινώσεις στο Σχολείο για τους γονείς
- Ανταλλαγή ή δανεισμός παιδικών βιβλίων
- Άτυπες επισκέψεις των γονέων στο Σχολείο
- Άτυπες επισκέψεις των παιδαγωγών στο σπίτι

- Οι παραπάνω θέσεις...
ίσως δώσουν την απάντηση στο... ερώτημα που
θα πρέπει να απασχολεί το σύγχρονο παιδαγωγό
-

... « Πως μπορούμε να συνεργαστούμε καλύτερα με τους γονείς και τις οικογένειες, και πως μπορούμε να υποστηρίξουμε αυτή την επικοινωνία »...

- Οι μορφές (τυπικές και άτυπες) Συνεργασίας Οικογένειας και Σχολείου που αναφέραμε, είναι μόνο ορισμένες από αυτές που έχουν δοκιμαστεί με επιτυχία
-

- Ωστόσο, είμαστε βέβαιοι, ότι υπάρχουν καινοτόμοι παιδαγωγοί, με ενδιαφέρουσες πρωτοβουλίες, που προωθούν τη θετική επικοινωνιακή αλληλεπίδραση με την Οικογένεια και τα μέλη της, μέσα από άλλες μορφές συνεργασίας, που ίσως αναπτύσσουν ακόμη περισσότερο την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ Οικογένειας και Σχολείου
- Συνήθως αυτοί οι παιδαγωγοί θεωρούν, ότι η δημιουργική αυτή προσέγγιση είναι μια ανάγκη και ένας τρόπος δράσης, σε κάθε περίπτωση επιβεβλημένος, αφού αποτελεί σημείο – κλειδί για την προαγωγή της κοινωνικής, συναισθηματικής και ακαδημαϊκής ανάπτυξης των παιδιών.

Ο Bastiani (1986) έχει προτείνει τους παρακάτω τρόπους αποτελεσματικής συνεργασίας σχολείου και οικογένειας:

- η βελτίωση των σχέσεων σχολείου και οικογένειας αποφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (παιδιά, γονείς, σχολείο, κοινότητα)
- προκειμένου να επιτευχθεί είναι σημαντικό να γίνει κατανοητή η προοπτική και οι εμπειρίες των γονέων / οι παιδαγωγοί θα πρέπει να είναι σε θέση να δουν τον κόσμο μέσα από τα μάτια των γονέων
- είναι πολλά αυτά που οι γονείς γνωρίζουν και μπορούν να κάνουν, τα οποία έχουν μεγάλη αξία για την εκπαίδευση των παιδιών τους. Αυτή η γνώση και η ικανότητα πολλές φορές δεν αναγνωρίζεται και παραμένει ανεκμετάλλευτη
- οι στάσεις των γονέων για την εκπαίδευση και οι εμπειρίες τους από το σχολείο του παιδιού τους ποικίλουν με πολλούς και ενδιαφέροντες τρόπους
- οι σχέσεις των γονέων με το σχολείο δεν είναι τόσο άμεσες και ειλικρινείς όσο παρουσιάζονται. Το σχολείο και η οικογένεια είναι δυο διαφορετικοί θεσμοί. Οι διαφορές και οι εντάσεις που είναι φυσικό να προκύψουν θα πρέπει να αναγνωρίζονται , να αντιμετωπίζονται και όχι να αποσιωπώνται.

-
- οι καλές σχέσεις σχολείου οικογένειας συμπεριλαμβάνουν απαραίτητως τα παιδιά όπως επίσης τους παιδαγωγούς και τους γονείς
 - δεν υπάρχει ένας συγκεκριμένος τρόπος βελτίωσης των σχέσεων σχολείου και οικογένειας. Όπως και σε άλλους τομείς, η αλλαγή απαιτεί ρίσκο και προσπάθεια
 - για την δημιουργία πραγματικών και αποτελεσματικών σχέσεων σχολείου και οικογένειας απαιτείται η θεωρία και η πράξη να αναπτύσσονται ταυτοχρόνως και να συλλειτουργούν
 - οι περισσότεροι παιδαγωγοί αναγνωρίζουν ότι απορρέουν σημαντικά πλεονεκτήματα από τη βελτίωση των πρακτικών που εφαρμόζονται για τις σχέσεις σχολείου και οικογένειας. Αυτό απαιτεί όχι μόνο την ανάπτυξη θετικών στάσεων, αλλά και την ανάπτυξη νέων ικανοτήτων και πρακτικών
 - *προκειμένου τα σχολεία και οι οικογένειες να εργαστούν μαζί στο πλαίσιο μιας ενεργητικής συνεργασίας, απαιτείται να αλλάξουν τόσο τα σχολεία και οι παιδαγωγοί, όσο και οι οικογένειες και οι γονείς.*

□ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

- Στη σύγχρονη εποχή, την εποχή του μεταμοντέρνου, η παγκόσμια αναγνώριση της γονεϊκής συμμετοχής στα σχολικά προγράμματα, αποτελεί μια πρόκληση για τα δικά μας, παραδοσιακά υποδείγματα γονεϊκής συμμετοχής.
- Αν θέλουμε, να δώσουμε αυθεντικές εκπαιδευτικές εμπειρίες σε όλα τα παιδιά, θα πρέπει να επανεξετάσουμε το μοντέλο της γονεϊκής συμμετοχής και να υποστηρίξουμε εκείνο το μοντέλο που δίνει αξία στη συμμετοχή των γονέων, μέσα από διαφορετικές προοπτικές και προσδιορίζει ως γονεϊκή συμμετοχή, κάθε συμμετοχή που επηρεάζει το παρόν και το μέλλον των παιδιών, μακριά από τους τοίχους της αίθουσας του σχολείου
- Μέσα από τέτοιες πρακτικές και καθώς θα μαθαίνουμε από τις οικογένειες και τα ίδια τα παιδιά, θα εισάγουμε συνεχώς καινούργια ευρήματα στην πορεία της γνώσης, επανεξετάζοντας τις πολλαπλές επιλογές και τους ορισμούς της γονεϊκής συμμετοχής.

- Προς την κατεύθυνση αυτή, παιδαγωγοί και φορείς που χαράζουν την εκπαιδευτική πολιτική της χώρας, χρειάζονται μια πληρέστερη εικόνα των οικογενειακών περιβαλλόντων των παιδιών, ώστε να προσδιορίσουν συγκεκριμένους στόχους,
- να αναλύσουν τους παράγοντες που διευκολύνουν ή παρεμποδίζουν την επίτευξη αυτών των στόχων,
- να αναπτύξουν και να υλοποιήσουν τα απαραίτητα προγράμματα, να αξιολογήσουν τη μακροπρόθεσμη ή βραχυπρόθεσμη επιτυχία τους, ώστε, να θεσμοθετήσουν τη διαδικασία στρατηγικών, οι οποίες και θα ενδυναμώσουν τη συνεργασία οικογένειας και σχολείου και θα δημιουργήσουν ευκαιρίες για πραγματικά αυθεντικές, δυνατές, επικοινωνιακές σχέσεις, που θα προωθούν με φυσικό τρόπο την καλύτερη συνεργασία.

-
- **Πρόκειται για μια συνεχιζόμενη πρόκληση στο πεδίο της συνεργασίας οικογένειας και σχολείου, την οποία ως παιδαγωγοί οφείλουμε να διατηρήσουμε, τόσο με την έμφαση στην έρευνα, όσο και στην πρακτική, προκειμένου να ενισχύσουμε έγκυρες και ανανεωτικές πρακτικές.**

□ Χρειάζεται να ονειρευτούμε καλύτερα σχολεία, σε έναν καλύτερο κόσμο...

□ Ωστόσο, εάν θέλουμε η ρητορική να γίνει πραγματικότητα, είναι απαραίτητο να επενδύσουμε στους εκπαιδευτικούς, αφού είναι εν δυνάμει, το μόνο και το πλέον σημαντικό κεφάλαιο για την επίτευξη του οράματος της κοινωνίας της μάθησης, μέσα από ένα αναβαθμισμένο σχολείο!!!

□ Καταληκτικά υποστηρίζουμε ότι:

- η πρόκληση για τους παιδαγωγούς και την οικογένεια είναι να πιστέψουν στις δυνατότητες που προκύπτουν από τη συνεργασία οικογένειας και σχολείου,
- η πρόκληση για την πολιτεία είναι να υιοθετήσει τη «συνεργατική προσέγγιση» οικογένειας και σχολείου και να την υποστηρίξει θεσμικά, μέσα από κατάλληλο προγραμματισμό και οργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τα οποία θα υποστηρίζουν την ειδική εκπαίδευση και επιμόρφωση των παιδαγωγών σε θέματα συνεργασίας οικογένειας και σχολείου. Τελικά,

-
- η πρόκληση για όλους μας είναι η υιοθέτηση της φιλοσοφίας του Dewey, ότι δεν υπάρχει άλλη δυνατή εναλλακτική λύση από τη συνεργασία, το σεβασμό στη διαφορετικότητα και την προθυμία από όλους τους εμπλεκόμενους στην παιδαγωγική διαδικασία να διατηρηθεί ο διάλογος...!

□ Παραφράζοντας τον Freire (2006) θεωρούμε, ότι οφείλουμε να εργασθούμε όλοι για ένα σχολείο περιπέτεια, που δεν φοβάται να ρισοκινδυνεύει, που πάει μπροστά και απορρίπτει τη στασιμότητα

□ Ένα σχολείο που συμμετέχει, δημιουργεί, αγαπά, φαντάζεται, λέει ναι στη ζωή

□ Ένα σχολείο που δεν σιωπά και παραιτείται

Στην εποχή της μετανεωτερικότητας...

χρειαζόμαστε τη νοσταλγία ενός ουτοπικού

οράματος...

**ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!!!**

